

29
I. N. J. 1703, 22^a
DISSERTATIO JURIDICA 521 24
DE

ICTV FUSTIVM

QVAM

Divina adspirante clementia

RECTORE ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DN. VVILHELMO HENRICO

DVCATVS ISENACENSIS HÆREDE &c. &c.

AVTORITATE ILLVSTRIS IN INCLYTA

SALANA JCTORVM SENATVS

SVB PRÆSIDIO

VIRI ILLVSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMI

DN. CHRISTIANI WILDVOGELII

JCTI CONSVMMATISSIMI

CONSILIARII SAXO-ISENACENSIS INTIMI

CVRIÆ PROVINC. ET SCAB. NEC NON FACVLTV. JURID.

ASSESSORIS GRAVISSIMI

JVRIS PVBL. ET FEUDALIS ITEMQVE COD. ET NOV.

PROFESSORIS ORDINARII

Dn. Patroni, Promotoris ac Præceptoris sui

obsequiosè & humiliter colendi

Ad diem 16. Junii Anno C. MDCCIII.

IN AVDITORIO JCTORVM

Publica Eruditorum Disquisitioni submittit Aut. Resp.

JACOBVS BERNHARDVS KESSLER.

Oettinga-Suevus.

J E N Æ, Litteris MULLERIANIS

DISERTATIO JURIDICA
DE

ICIV FUSTIVM

DAVIDE MONTFRANCO

DAVIDE MONTFRANCO

DAVIDE MONTFRANCO

A
SON ALTESSE
SERENISSIME
MONSEIGNEUR
REGENT PRINCE
D' OETINQUE
PRINCE DU SAINT
EMPIRE ROMAIN.

Monseigneur

IL y a long temps que j' aurois deu don-
ner un témoignage public de la profon-
de vénération que j'ay pour la SACREE
PER-

PERSONNE de VOTRE ALTESSE SERENISSIME
& de la reconnoissance que je dois avoir de
tant de graces dont sa clémence extraordi-
naire a daigné me combler tout indigne que
j'en sois. Mais, Monseigneur je n'ay pas
osé m'engager dans une affaire qui surpasse
infiniment mes forces & ma capacité. Je
confidérois d'un côté, les vertus héroïques
dont VOTRE ALTESSE SERENISSIME, brille
de toutes parts, & qui éblouissent les
yeux les plus perçans, & de l'autre ces bien-
faits innombrables dont Elle m'a honoré
des que je suis au monde. En effet qui
feroit asser capable de parler de cette jus-
tice, que vous faites sentir avec tant d'éner-
gie à tous vos sujetz de quèque condition
qu'ils soient; de cette Clémence par la-
quelle, Monseigneur, vous répandez les
graces, comme le Soleil répand ses rayons;
en un mot de ce racourci qu'on voit en
VOTRE ALTESSE SERENISSIME, de tout ce qu'il
y a de plus beau & de plus éclatant dans
le monde? Il étoit impossible, & je me
ferois

ferois caché de honte dans un profond
silence, si VOTRE BONTE Monseigneur, qui
ne se lasse point, ne m'avoit accordé la grace
de m'approcher de VOTRE ALTESSE SERENIS-
SIME, ce que je fais avec tout le respect dont
un homme peut être capable, pour mettre
à ses pieds les premices de mes études, les-
quelles je consacre à son service, & que je
souhaite d'employer avec la vie à adorer
ses vertus héroïques, & éclatantes. Que
je seray heureux si j'ay le bonheur de ne LUY
pas déplaire, & si cette chetive dispute re-
çoit sa protection. Je prie Dieu le plus ar-
demment qu'il est possible, qu'il conserve
VOTRE ALTESSE SERENISSIME, & VOTRE illu-
strissime maison dans la plus grande splen-
deur jusqu'aux derniers siècles, & que dans
le danger où nous sommes il verse ses plus
précieuses bénédictions sur les armes & la
Valeur de VOTRE ALTESSE SERENISSIME,
afin qu'elles nous délivrent de l'oppression de
nos ennemis, & que, vivans à l'ombre de
les Lauriers, nous menions une vie paisib-
le &

le & tranquille, & que nous LUY rendions
nos plus humbles hommages. C'est là prié-
re de celuy qui est avec une très-profonde
vénération

Monseigneur

De Votre Altesse Sérénissime

Le très-humble très-obéissant &
très-fidelle Serviteur & sujet.

Jaques Bernard Kessler.

R. N. D. N. J. C.

PRÆFATIO.

Um thema quoddam loco specimen publici elaborare constitutum haberem, huc illuc me traxit ipsa de inveniendis idoneo argumento dubitatio, donec tandem jussu Parentis, exantlato & feliciter superato examine privato, quod vocant minus solenni, ex aliis mihi proponeretur materia pœnalis de *ICTV FVSTIVM*, quæ cum in foro sit frequens, in Scholarum verò cathedra, quantum constat, hactenus speciatim nondum tractata, idcirco de ea, uti decebat, eò libentius pauca colligere & publicæ eruditorum censuræ subicere non dubitavi: Quis enim ignorat ad incolumitatem Reipublicæ obtinendam non parum conferre securitatem publicam, quam autem consequi vix poterit Princeps, nisi maligni atque turbatores pœnis eorum delictis proportionatis vel plane tollantur è vivis, vel ita coërceantur, ut vitam suam emendare discant. Hinc Legibus non immeritò jubentur

bentur Magistratus animadvertere, ne maleficia impunita maneant. *L. si, vers. Quod si quis. ff. ad L. Aquil.* Et Ulpianus in *L. 13. pr. ff. de offic. Præsidi.* Congruit, inquit, bono & gravi Præsidi, curare, ut pacata & quieta provincia sit, quam regit, quod non difficile obtinebit, si sollicitè agat, ut malis hominibus provincia careat, eosque conquirat. Nam & Sacrilegos, latrones, plagarios, fures conquirere debet, & prout quisque deliquerit in eum animadvertere. Ne verò diverso planè & corrupto ordine procedere videar, præsentem disputationem in tria distribui capita, ita, ut in primo, de origine Nominis; in secundo, de causis civilibus, in quibus ictus fustium locum habeat; & in tertio denique de causis criminalibus, delictis atque personis, quibus pœna hæc & Jure Rom. & hodierno imponi soleat, acturus sim. Cum autem argumenti hujus nimis ampli atque diffusi exactam enucleationem ingenii tenuitas non promittat, à Benevolo Lectore, propter nimiam temporis angustiam, ac strepitus beligerantium, quo Patria nostra proh dolor! ubivis planè locorum personat, quive me præter spemdomum redire coegerunt, facilè veniam impetratum spero. Capta autem nostra, ut feliciter cedant, Divini Numinis gratiam imploramus
ex corde.

CAP.

CAPUT I.

De ICTV FVSTIVM

ratione notationis Nominum.

THESIS I.

Inter Philosophos non solum, sed ^{Præmi-}
& Jure consultos communiter receptum est, ^{um.}
ut is, qui thema quoddam juridicum per-
tractare animum induxit, Etymologiam
seu originem vocis præmittat. Nam &
Socrates apud Epictetum haud incongruè *Principium*, in-
quit, *eruditionis est, intelligentia verborum.* Et celebris
Jctus Wisenbach in *Comment. ad Tit. ff. de V. & R. S. diss.*
I. pr. hæc de onomatologia profert: *ad rectè docendum,*
oportet primo expendere nomina, cum rem designare nequea-
mus, nisi significatione verbi distincta. Et hoc non sine causa,
siquidem perceptio nominis ad perceptionem ipsius rei
nos provehit. Everh. in *loc. topic. 19.* Hinc de *ICTU*
FUSTIVM præsentem meam dissertationem adornatu-
rus, ad exemplum veterum Jctorum, notationem atque
originem nominis breviter præmitto, cum, monente
A Ulpia-

Ulpiano, in *L. I §. ii. ff. de Vent. inspic.* etiam illorum quæ manifesta sunt, interpretatio non negligenda veniat.

Th. II.

*Etymologia
Vocabuli
Jctus.*

Ad vocabulum igitur *Jctus* quod attinet, illud sine dubio ab antiquo verbo *Jco, Icere*, quod idem est ac *ferire, percutere*, Germ. *Schlagen* / derivationem suam habet. Accipitur verò hæc vox *Icere*, ut plurimum apud Scriptores Latinos in metaphorica significatione, ut quando dicitur *Icere fœdus*, apud Cicer. in *Pison.* pro eo quod aliis vocatur, *ferire fœdus*, ideò, quod in fœderibus confirmandis quondam victimæ caderentur. In propria significatione adhibetur à Plinio, quando is ait: *Arborum manu satarum laurus fulmine sola non icitur.* *JCTUS* itaque propriè nihil aliud denotat, quam percussione[m] ipsam: Ein Schlag / ein Streich: Græcis *πληγή, πληγή, τοπή.* Vid. Calvin. & Jacob. Spieg. *Lex. Jurid.* Ita dicitur: *Jctus lapidis, Jctus fulminis.* In quo etiam sensu accipitur à Jure Consulto in *L. Mela. ff. ad L. Aquli.* verb. *Siquidem appareat cujus JCTU perierit.* Item in *L. 23. §. fin. ff. ad L. Jul. de adulter.* verb. *uno JCTU occidit utrumque.* Nec non in *L. i. ff. de his qui effud.* Quamvis etiam participialiter *ICTUS* denotet illum, qui percussus, pulsatus vel verberatus est. Ut apud Ovid. *Jovis ignibus JCTUS*, i. e. fulmine percussus; & apud Sveton. *JCTA fulmine domus.*

Th. III.

*Homonymia
in ipso.*

Ratione homonymiæ *JCTUS* aliquando in jure nostro pœnam indigitat, quæ per *JCTUS* infligitur: Imò in genere pœna seu coercitio quædam, qualis qualis illa sit, *JCTUS* vocatur; quo in sensu Imperator noster Justinianus in *L. 33. in fin. pr. Cod. de inoff. testament.* elegantissimè scribit: *ut avaritia ejus legitimis JCTIBUS feriatur*, h. e. condigna afficiatur pœna.

Th. IV.

Quod verbum *Fustum* concernit, illud primitivum esse, nec ab alio derivari videtur, quamvis Isidor. *lib. 5. Etymol. c. 27.* fustes dictos esse putet ab eo, quia præfixi in *fossis stent*, quos palos rustici vocant. Vid. Carol. du Fresne, in *Glossar. latin. verb. Fustis*. Significat autem vox *fustis*, nihil aliud quam baculum seu stipitem, Germ. einen Knüttel/Bengel/Stecken/Prügel; ut notat Schard. *Lex. Jur.* Et licet *fustis* ad plura negotia adhiberi soleat, communiter tamen denotat tale instrumentum, quo ad percutiendum alterum utimur. Hinc Cicer. in *Pison. Non opus est*, ait, *verbis, sed fustibus*. Idemque in *VII. Contr. Verrem: clavis ac fustibus repellere*, scribit. Ita *fustem alicui impingere*, dicitur, eimen mit Knütteln in decken. Coercere aliquem *fuste*, apud Horat. Atque sic fustes accensentur etiam armis, quibus vis inferri potest. *L. 3. §. 2. ff. de vi & vi betur pro arm.* ubi Ulpianus *armis, quærit, dejectum, quomodo accipimus?* & *arma*, respondit, *sunt omnia tela; hoc est, & FUSTES & lapides: non solum gladii, hasta, frumæa.* Veniunt etiam nonnunquam nomine teli, ut in *L. 54. §. 2. de furt.* ibi: *Teli appellatione & ferrum & FUSTIS, & lapis, & denique omne, quod nocendi causa habetur, significatur.* Quò & facit Jctus in *l. 1. §. 17. ff. ad Sc. Sillan.* quando scribit: *Occisorum appellatione eos contineri, qui per vim, aut cadem sunt interfecti: ut puta jugulatum, strangulatum, precipitatum vel saxo, vel FUSTE, vel lapide percussum, vel quo alio telo necatum.* Quod quidem Hippolytus de *Marsiliis pract. caus. criminal. §. pro complemento. n. 14.* limitat, & ante percussionem, lapides vel fustes arma minus rectè dici putat.

Etymologia vocis Fustis.

Fustes in interdum habetur pro armis.

*Pena ictus
fustium
pluribus
genibus
usitata est.*

Pœna autem hæc quæ *ICTU fustium* infertur, ut apud quamplurimas gentes barbaras frequentari atque *Falaka* nominari solet, ita inprimis apud Turcas admodum est usitata. De qua Dn. Thenevot in seiner Morgenländischen Reise-Beschreibung *lib. I. cap. 69 pag. 93. § 94.* teste Dœblero, also schreibet: Die gemeinen Straffen in der Türckey sind die Knüttel. Schläge/ entweder unten an den Fußsohlen/ oder auf das Hintergestell: Sie haben einen grossen/ an zweyen Orten gegen die Mitte durchbohrten Stock/ in demselben sind zwey Löcher/ gut anderthalb Schuh weit von einander/ dadurch gehet eine Schnur/ und wann man denjenigen so *bastonirt* werden soll/ auf die Erden gelegt/ so steckt man dessen Fuß zwischen die Schnur und den Stock/ und zwey Kerl nehmen ieder das eine Ende des Stocks/ wie auch die Schnur/ und ziehen damit zu/ daß er die darinn enthaltene Fuß nicht regen kan/ und in dem sie ihn mit Aufhebung des Stocks die Fußsohlen sehr hoch halten/ er auch also auf den Schultern liegend/ keine Kraft sich zu bewegen hat/ so haben zwey Kerl ieder einen Stecken eines kleinen Fingers dick in der Hand/ und schlagen einer nach dem andern wie die Schmiede auf den Anboß/ auf dieses elenden Menschen Fußsohlen/ und zehlen unterwehrenden zuschmeissen die Streiche mit heller Stimm/ bis sie ihm so viel gegeben/ als ihnen geordnet ist/ oder derjenige so über ihn Gewalt hat/ spricht: Es ist genug.

Th. VI.

*Synonyma
Vocabuli
Fustu.*

Hoc igitur specialiori significato & quatenus fustes ad cadendum vel percutiendum adhibentur, ejus synonyma constitui possunt *flagella*. De *flagello*, cui *dolor*,

dolor, vel *dolon* inerat, vid. *L. 52. §. 1. ad L. Aquil.* ibique Gothofr. qui *dolonem* explicat pro flagello, intra cuius virgam pugio lateret. Quamvis fustis à flagello non solum ratione ipsius rei, sed etiam ratione usus ab invicem differant, prout infra pluribus dicitur. Profuste quoad usum non nunquam *virge* substituuntur, sic enim apud Romanos deligati ad palam, scissà jussu Magistratus à lictoribus & laniatâ veste, nudi virgis cæli sunt. Grachus apud Gellium *cap. 3. lib. 10.* & Cicer. in *Verr. lib. 5. repente*, ait, *hominem proripi atque in foro medio nudari ac deligari & virgas expediri jubet*: & paulo post: *Cadebatur virgis in medio foro Messana Civis Rom.* Veruntamen & virgæ diversa sunt à fustibus, nec semper pro synonymis capi possunt, prout res ipsa demonstrat.

Th. VII.

His præmissis, jam facile apparet, quidnam hæc duo vocabula, *Jctus Fustium*, conjunctim sumtâ, significant. Nimirum aut *causaliter*, accipiuntur hæc voces & nihil aliud designant, quam percussione, quæ *fustibus* aut simili instrumento, ad cædendum & lædendum apto peragitur: aut *effectivè* sumuntur, atque sic ipsas plagas, quæ ex ista actione vel percussione proveniunt, denotant. Nonnunquam etiam ipsius poenæ genus per ictum fustium innuitur, pro quo *Fustuarii* vox apud quosdam Autores reperitur. Sic enim Liv. *lib. 5. Fustuarium* mereri scribit, qui signa reliquit aut præsidio decedit. Qua de voce plura videri possunt apud Turneb. *in advers.* *Ξυλονοπία* Græci vocarunt, ut est apud Polyb. *lib. 6. histor.* Vid. Carol. du Fresne *Gloss. Græc. Latin. d. voc.* eamque poenam à Tarquinio Superbo primùm ex-

Jctus fustium sumitur vel causaliter vel effectivè.

Per ictum fustium significatur interdum poenæ genus

cogitatam fuisse, Suidas refert. Vid. Schönborn. *Po-
lit. lib. 3. cap. 20.* Apud nos hodie pœna hæc *Fustigatio*
vocari solet, quam à *flagellatione*, supplicio illo servili
descendere, dicit Besold. *Tbesaur. pract. Lit. R. n. 8 4.* etiam si
percussio non semper fustibus fiat, sed virgis etiam aut
alio instrumento.

Apud nos
pœna istius
fustium
fustigatio
vocatur.

Th. IIX.

Eodem in sensu pœnæ illius genus *Flagellatio* à
quibusdam dicitur, licet vocabulo non satis latino :
Ab aliis *verberatio* vocatur, ut ut hi actus reapse ab in-
vicem fuerint diversi. *Verberandi* quippe verbum ge-
nerale est, & fit vel fuste vel virga, aut baculo, loris,
flagello, ferula, arundine, similibusque, prout notat Go-
thofr. *ad L. 5. §. 1. ff. de injur. & ad L. 12. ff. de jur. fisc.*
Flagellationem deinde & *fustigationem* inter se differ-
re, constat ex *L. 7. ff. de pœn.* ubi Ictus *fustium admoni-
tionem, flagellorum castigationem & vinculorum verbe-
rationem*, tanquam separata recenset. Et fustes quidem
vestitis inferebantur, flagella verò nudis, ut autor est
Gothofr. *ad d. L. 7. ff. de pœn.* Neque æqualiter aut
promiscu omnes flagello aut fuste cædebantur, sed fla-
gellatio servile supplicium erat, quod vilissimis & ab-
jectissimis mancipiis irrogari solebat, fustibus verò li-
berti cædebantur. *L. 1. §. 10. ff. de off. Praef. urb.* ut & libe-
ri homines tenuioris conditionis, *L. 3. §. 2. cod.* Hinc
Macer Ictus in *L. 10. pr. ff. d. t. ex quibus causis*, ait, *liber
fustibus ceditur, ex his servus flagellis cedi jubetur.* Et
Cailitratu in *L. 28. §. 2. cod. non omnes*, scribit, *fustibus
cadi solent, sed hi duntaxat qui liberi sunt, & quidem te-
nuiores homines.* Quin & flagellandi columnæ alliga-
bantur & loris ad mortem usq; nonnunquam cædeban-
tur.

Fustigatio
quid?

Flagellatio
quomodo
illata.

tur. Petr. Faber. *lib. 2. semestr. 10.* Greg. Tholosanus *Syntag. Jur. lib. 31. cap. 11. n. 12.* Quo modo Salvatorem nostrum flagellatum, Prudentius asserit, insimulque columnam qua adnexus fuit, adhuc suo tempore superstitem fuisse, memorat, dum ita canit:

*Vinctus in his Dominus stetit adibus atque columnis
Adnexus, tergum dedit ut seroile flagellis.
Perstat adhuc, templumque gerit veneranda columna.*

De qua columna, quod à Iohanne Columna Cardinale ex Aegypto Romam delata fuerit, Paulus Iovius narrat, in *vita Pompon. Column.* Et Cornelius à Lapide in *cap. 27. Matth.* eandem hodiernum ibidem in templo S. Praxidis videri asserit, cui tamen fidem adhibere non vult Dan. Wülffer in *medit. Passion. p. 320.* Sed & flagellandi cervix primis temporibus furcæ inferebatur, rei corpus postea feriebatur, uti constat ex Sveton. in *Neron. cap. 49.* Quibus præterea illud adjiciendum, crucifigendos ex Lege apud Romanos prius flagellis verberatos fuisse, ut hac ratione ab hominum honestorum societate quasi separarentur; autore Iosephi. *lib. 5. d. excid. cap. 32.* & ut esset hoc quasi signo destinatus iam crucis candidatus, ut loquitur Apulejus de *Jaur. asin.* Add. Joh. Henningi *Archæolog. passion. cap. 16. §. 14.* Sed vinculorum verberatio de qua Ictus in *d. L. 7. ff. de pen. qua poena fuerit, obscurum videtur. Accursius il-* ^{*Vinculo i- rum verberatio qua poena suscipitur.*} lam accipit pro verberatione reorum in carcere. Obrecht *tr. de Jurisdic. c. 7. n. 25.* vincula interpretatur *per lora & habenas.* De quibus Horatius *lib. 3. Carm. Ode 5.* ita canit: *Qui lora restrictis lacertis sensit iners, timuitq; mortem.* Et Plautus joculariter ea his verbis in *Asin. sc. 1. d.* describit: *ubi vivos homines mortui boves incurstant.* Sed Bocer.

§ (8) §

Bocer. *Tr. de Jurisdic.* putat potius, quia flagellum, lo-
rum & habena idem ferè significant, in *d. L. 7. ff. de*
pæn. per vinculorum verberationem significari virga-
rum verberationem, cum virgæ quibus criminis reus
læditur, vinciantur & ligentur ex pluribus betulæ ra-
mentis. Ab ista verberatione descendit vox *Verbero*,
quæ habetur in *L. 6. Cod. de serv. fugit.* ubi *nequissimus*
verbero dicitur servus à domino aufugiens, quasi is, qui
verberationis pœnam fuit promeritus. Add. *L. un.*
Cod. de mulier. qua se propr. serv. junx. Hac voce *ver-*
berationis utitur quoque Cicero *Lib. 16. ad familiar.*
Epistol. 27. quamvis per illud vocabulum commotio-
nem quandam animi exprimere malit, dum ait: *miri-*
ficam mihi verberationem cessationis epistola dedisti. Sic-
uti is etiam in *anteced. epist. 26.* voce *verberandi* in-
tropico sensu utitur, quando scribit: *verberavi te cogita-*
tionis tacito duntaxat convicio.

Th. IX.

Huic verberationi accenseri etiam debent *plum-*
batarum ictus, de quibus mentio fit in plurimis *Cod.*
Theodos. legibus, ut *L. 2. Cod. Theodos. de Quest.* ibi:
plumbatarum verò ictus, quos in ingenuis corporibus non
probanus, non ab omni ordine submovemus &c. Leges
verò, quæ de hisce verberibus loquuntur, non eadem
semper utuntur formula: *Qui enim in d. L. 2. nec non*
in L. 80. 85. & 117. C. Theod. de Decurion. *Plumbatarum*
ictus dicuntur, in *d. l. 85. C. Theod.* *Plumbatarum cru-*
ciatus, item *Plumbatarum verbera* vocantur, in *L. 3. in*
fin. Cod. Theod. de Exact. & *plumbi verbera*, *L. 7. in fin.*
d. tit. Porro *plumbo coerceri* habetur in *L. 40. in fin. C.*
Tb. d. Heret. plumbo contundi L. 53. in fin. d. tit. Plum-
batis

batis coerceri L. 14. de Cobortalibus. Quas formulas uno pene loco congescit & expressit Prudentius in Martyrio Romano, dum inquit :

Tundatur tergum crebris ictibus
Plumboque cervix verberata extuberet.

Et mox :

Pulsatus ergo Martyr illa grandine
Postquam inter ictus dixit hymnum plumbeos.

Ex quibus omnibus, inquit Gothofr. in *Comment. ad Cod. Theod. d. L. 2. de Quæst.* facile apparet, plumbatarum seu plumbi verbera, nihil aliud fuisse, quam commonitionis seu admonitionis, vel potius supplicii genus, quo tergum rei crebris ictibus cædebatur grandinis instar. Erat nimirum *Plumbata* flagellum, cujus lora plumbum seu plumbeos globulos & glandulas in extremo innexum habebant, ut hinc grandinem vocaverit Prudentius *cit. loc.* Harum etiam mentionem injicit Suidas, verbo *πλῦβατα*, & Carol. du Fresne in *Gloss. Latin. verbo* : *Plumbata*, plura enarrat. Quin & flagella sæpius infitis talis aut officulis exasperabantur, sive ut Apulejus loquitur *lib. 8. d. aur. asin.* pecuinis ossibus erant catenata.

Plumbatarum verbera quid?

Th. X.

Erat quoque *virgarum verberatio* Romanis usitata, *Virbarum verberatio.* eaque licebat Dominis in servos suos, uti constat ex *L. un. C. de emend. serv.* vocantur hæ virgæ etiam ferulæ, qua servi castigabantur, de quibus Juvenalis *Satyr. 6.*

— *Hinc frangit ferulas, rubet ille flagellis*

Hic Scutica

Qui castigationis modus hodiernis moribus inter pœnarum, quibus corpus affligitur, genera præcipuum locum occupat, de quo inferius pluribus agendi

B

crii

*Pulsatio an
sit Synony-
mum.*

erit occasio. Caterum & Pulsationis verbum, vocis hujus nostræ, de qua agimus, synonymum esse, ex eo dicendum videtur, quod verberationi conjungatur, in L. 5. pr. ff. de injur. ibi : quod se pulsatum verberatumve esse dicat. Veruntamen Jctum ibidem de injuriis agere, ad quas etiam pulsatio pertinet, ex ipso contextu apparet : nobis autem hic sermo est de Jctu fustium, per quem dolor aliquis inferitur ictu, adeoque pulsatio propriè huc minimè est referenda, cum ipse Jctus cit. L. 5. §. 1. de injur. fateatur, quod pulsare sit cadere sine dolore, verberare verò cum dolore. Quantum verò ad injuriarum actionem, vocabula hæc in effectu convenire, lubenter concedimus.

Th. XI.

*Jctus fu-
stium desig-
natur.*

Atque ex his, quæ jam dicta sunt, facile apparet, quid sit Jctus Fustium, & quid, secundum usum præcipuè loquendi hodiernum, per hæc verba significetur. Nimirum, quælibet castio, percussio ac verberatio, quæ aut fuste sit & baculo, vel flagello, scutica, toris, habenis, quin & virgis aut simili instrumento ad dolorem corpori inferendum habili ac apto : ut hac ratione vulnera excluduntur quæ gladio, framea, cultro, lapide aliove quovis telo inferuntur, vernaculâ linguâ, Ståu-
pen/mit Rütchen aushauen / item Prügeling vocari so-
let. Fit autem ejusmodi Jctus Fustium vel licitè vel illicitè. Illo modo, quando tanquam castigatio vel pœna suscipitur & ab illis inferitur, quibus jus castigandi & puniendi legibus est permillum & injunctum : Hoc verò, quando à talibus inferitur, quibus jus illud minimè competit, adeoque ad injurias reales refertur, & pro merito post se pœnam trahit. De singulis in sequentibus capitulis visuri sumus.

*Est & licit-
us vel illi-
citus.*

CAPUT

CAPUT II.

DE
ICTV FVSTIVM

ratione causarum civilium.

Th. I.

Pergamus igitur ad caput secundum, acturi de causis civilibus, in quibus *Jetus Fustivus* spectari solet.

Ubi primo nobis occurrit pater, de quo quaeritur, ^{*An Patri sit licitum verberare filium.*} an illi filium suum fustibus caedere aut virgis verberare licitum sit? Id quod omninò affirmandum est, propter

L. 3. C. d. patr. potest. in qua Alexander Imperator his verbis Artemidero consulenti respondet: *Filium tuum, si pietatem patri debitam non agnoscit, Castigare jure patriae potestatis non prohiberis: acriore remedio usurus, si in pari contumacia perseveraverit*: In primordio equidem Reip. Romanae Patres vitae necisque arbitrium in filios suos habuisse, ex *L. fin. Cod. d. patr. potest. & L. ii. in fin. ff. d. lib. & posthum.* constat: permittendum enim erat civibus tunc temporis ex necessitate quadam surgentis imperii de bellis magis conficiendis, quam judiciis ordinandis sollicitis, ut domus cujusque pusilla esset Resp. juxta Senec. *Epist. 43.* Sed cum vaga haec & infinita licentia crudeles quam plurimos & nefandos produceret effectus, & patria potestas non in atrocitate, sed in pietate consistere debeat *L. 5. ff. ad L. Pompej. d. parricid.* per legitimos tramites eandem expellere sequentium Legislatorum decrevit prudentia, *d. L. fin.* ita tamen

B 2

ut

ut patri potestas coercendi liberos immorigeros relinquere-
 tur *d. L. 3. C. de patr. potest.* cum adversus eos
 peccare, à quibus vitæ principium accepimus, pluri-
 misque beneficiis aucti sumus, summa habeatur im-
 pietas, teste Tullio in orat. *pro Planc.*: ut hinc Patri
 jus sit virgis, loris & fustibus malitiam filii compefcere.
 Vid. *Carpz. Pr. Crim. p. 3. qv. iii. n. 28.* Atque cum hoc
 asserto quam optimè consonat Scriptura Sacra: ita enim
 Sapientissimus inter Reges Salomon. *Proverb. 19. v. 18.*
 parentes admonet: Züchtige deinen Sohn / weil Hoff-
 nung da ist / aber laß deine Seele nicht beweget werden /
 ihn zu tödten. Et clarius in *cap. 23. v. 13.* Laß nicht ab den
 Knaben zu züchtigen / denn wo du ihn mit der Ruthen
 hauest / so darff man ihn nicht tödten. Du hauest ihn
 mit der Ruthen / aber du errettest seine Seele von der
 Höllen. Quæ verba notanter sequentem in modum in-
 terpretatur B. Lutherus in glossa marginali: **Stäupest**
du ihn / so darff ihn der Hencker nicht stäupen / es muß
doch gestäupt seyn / thuts der Vater nicht / so thuts Mei-
ster Hans / da wird nicht anders auß. Niemand ist ihm
te entlauffen / denn es ist Gottes Gericht. An eadem
 hæc potestas coercendi filios matri quoque attribuenda
 sit? ex eo forsan dubium videri queat, tum quod
 jure antiquo romano jus vitæ necisque in filios patri
 tantum, non etiam matri concessa, neque hinc pater,
 sed mater tantum filios occidens poena legis Pompe-
 jæ fuerit comprehensa, *l. 1. pr. ff. ad L. Pomp. d. parric.*
 tum etiam, quod juxta sententiam Ludvvelli *Disp. 2.*
th. 1. lit. e. & Schneidvv. *ad tit. ff. d. patr. pot. n. 29.* patri
 solum, non verò matri jus vendendi filios sanguino-
 lentos propter egestatem victus causa liceat. Verum
 cum

cum arbitrium illud necandi filios penitus legibus sit remotum, præterea *l. 2. C. d. parent. qui fil. distr.* indistinctè parentibus facultatem vendendi liberos concedat, nec sexus differentiam faciat, atque hinc ad matrem quoque eam extendat Hahn. *ad Wesenb. tit. d. bis qui sui. vel n. 2. verb. distrabere.* de cætero utrisque parentibus omnis cura in educanda sobole, parque sollicitudo incumbat, haud ambigendum est, quin & matri facultas coercendi liberos improbos jure concedatur.

Th. II.

Affines parentibus sunt illi, qui sanguinis propinquitate aliquem tangunt, veluti patruus & avunculi alii. ve consanguinei, adeoque hi eandem in correctione propinquorum, ac ipsi parentes, facultatem habere dicendum est. Justinianus quippe Imper. in *Nov. 118.* *Seis* vocat patruos, avunculos, amitas & materteras, idque idè, ut de ipsa præstantia & honore divinitatis, quem in parentibus agnoscere debemus ac venerari, admoneamur in ipsorum fratribus ac sororibus. Rittershus. *ad Nov. p. 7. cap. 13. n. 12.* His igitur omnibus idem jus esse fustibus aut virgis animadvertendi in immorigeros propinquos, luculenter docet *l. un. C. d. emendat. propinq.* ut nimirum, quos *ad vitæ decora domestica laudis exempla non provocant, saltem correctionis medicina compellat*, secundum gravissima Imperatorum verba in *d. l. un.* Dummodo non acerbior sit correctio, quam ipsius patris, neque hæc tendat ad vindictam sed ad emendationem, prout monet Brunn. *ad d. l. un.* Atque hisce propinquis, queis castigandi potestas concessa est, vitricum quoque accenseri, haud dubitandum,

An propin- quis licitum sit fratribus eade- re.

An & vitrico.

quoniam hic in defuncti parentis locum suffectus §. 6. §. 7. *I. d. nupt.* paterna charitate privignos diligere censetur. *l. 15. C. d. neg. gest.* Perez. *in Cod. tit. ubi pupill. educ.*

An & Tutoribus & Curatoribus.

Th. III.

Sed quid de Tutoribus & Curatoribus dicendum erit? Sane tutores, quasi tutores dici, illisque incumbere, ut ab aliorum injuriis pupilli tuti sint, novimus ex §. *f. l. d. Attil. tut.* Quin & non ferendum esse, pupillum à tutore suo rigide & crudeliter tractari, Bart. scribit *in l. 3. ff. ubi pupill. educ.* Bach. *ad Treutl. Vol. 2. Disp. 8. th. 6. lit. b.* Veruntamen cum educationis cura & morum cultura tutoribus committatur, eaque sine emendatione in ferocioribus præsertim ingeniis, vix obtineri queat, verbera & plagas emendationis causa, adhibere tutoribus vix denegandum erit, cum qui dat finem, concedat quoque media ad finem ducentia. *l. 2. ff. d. jurisdict. l. 1. §. 7. & 8. ff. de exerc. act.* Aliud fortassis dicendum veniret de curatoribus, quippe qui non tam personæ, quàm rebus minorum dari esse intelliguntur, & secundario saltem regendo minori præficiuntur *l. 7. ff. d. curat. furios. pr. l. d. curat.*

Præceptoribus an idem liceat.

Th. IV.

A tutoribus ad Præceptores progredimur, quibus potestatem castigandi & virgis seu baculo ferendi discipulos competere, ex eo facile colligitur, quod iis in scholam introductis, virgæ ac baculus, tanquam insignia imperii ab Ephoris statim præferri soleant. Probatur præterea mos iste castigationis sacris canonibus; ita enim Augustinus, relatus *in can. 8. caus. 23. qv. 5.* ad Marcellinum scribit: *Noli perdere paternam diligentiam, quam in ipsa inquisitione servasti, quando tantorum scelerum confessionem, non extendente equuleo, non sulcantibus*

tibus unguis, non urentibus flammis, sed virgarum verberibus eruisi: qui modus coercitionis & à magistris artium liberalium, & ab ipsis parentibus, & sæpè etiam in iudiciis solet ab Episcopis adhiberi. Coarctandi enim sunt calores juveniles, ne cupidini dediti tristem sentiant exitum, l. 8. §. 5. C. de bon. que lib. Ne igitur in vanum doceat præceptor frustra que minas intenet, vi coactiva instructus esse debet, cum reluctari soleant discipuli jussu præceptorum, sicut appetitus sensitivus rectæ rationi. Arist. 7. Polit. cap. 15. Modò tamen illud quoque observetur, quod habetur in can. 4. caus. 23. qv. 5. ut nimirum nihil nocendi cupiditate fiat, sed omnia consulendi charitate: & nihil fiat immaniter, nihil inhumaniter: quia & plectendo & ignoscendo hoc solum benè agitur, ut vita hominum corrigatur.

Th. V.

Artium liberalium Præceptoribus similes sunt Magistri opificum, quibus proinde eadem, quæ literarum Magistris, coercendi discipulos & flagris contra eosdem utendi potestas rectè tribuitur. Nam hisce opificibus non minus disciplinæ, quàm artis causa pueri tradi solent, & magistri persona sancta semper tyroni haberi debet, ita ut quicquid filius patri, famulus domino, discipulus præceptoris debet, id quoque Magister à tyrone exigere possit. Vid. Dn. D. Adr. Beier d. Magistr. opific. cap. 12. n. 421. Modo in hac castigatione etiam modus servetur: si namque magister atrociora verbera inferat puero, & flagellis vel fuste nimium in eum sæviat, non tantum alius magister ad absolvendam disciplinam expeti potest, sed & actioni legis aquilæ locus dabitur. Hinc quando tutor puero discenti parum benè

An Magi-
stris opificum.

facie

facienti quod demonstraverat, forma calcei cervicem percusserat, ut oculus puero perfunderetur, (id quod quomodo contingat, docet illustr. Dn. Strykius *d. Jur. Sens. Disp. 1. cap. 5. n. 7.*) lege aquilia agi posse, non dubitat Ulpianus in *l. 5. §. 3. ff. ad L. Aquil.* cum levis duntaxat castigatio concessa sit docenti, *d. §. in fin. & præceptoris nimia sævitia culpæ annumeretur l. 6. ff. d. t.* quod idem reperitur in *l. 13. §. 4. ff. loc. Add. excell. Dn. D. Beier, in Tyron. opific. cap. 10. §. 2.*

Th. VI.

An domini
percutere
possint ser-
vos.

A Parentibus & præceptoribus ad dominos descendimus, visuri quantum illis licitum sit in suos servos, & an hos quoque verberibus afficere possint. Antiquo sanè jure & prima surgentis Reipublicæ romanæ ætate, servos in potestate dominorum hæud secus ac bruta animantia fuisse, novimus, atque dominos in servos vitæ necisque potestatem habuisse, ipse Imperator noster fatetur, *§. 1. J. d. his qui sui vel al. jur.* cujusmodi sævitia dominicæ exempla quamplurima congestit Seneca *lib. d. Ira cap. 3.* Hanc tamen crudelitatem, quoniam illa directio juri naturæ repugnat, mitigavit primò lex Petronia, denegans dominis potestatem suo arbitratu servos bestiis objiciendi. *l. 1. §. ult. ff. ad L. Cornel. d. sicar.* Deinde Imperator Hadrianus eam restrinxit, prohibens, ne servi à domino occiderentur, eosque, si digni essent, per judices damnari jubens, ut autor est Spartianus. Tandem Constantinus Aug. Christianâ jam religione imbutus dominis nihil præter moderatam castigationem in servos permisit. *l. un. C. de emend. serv.* Qua quidem in lege Constantinus verberum genera, quæ antea promiscuè & impunè in servis exercebantur,

bantur, ita distinguit, ut, si servum dominus virgis aut loris afflixerit, quæ utique servilis est castigatio, & servus ex ea forte causa moriatur, dominus securus esse jubeatur, atque dierum distinctione sive interpretatione depulsa, i. e. non attento, utrum illicò in plagis defecerit, an verò aliquot dies supervixerit, nullum criminis metum servo mortuo susineat. At verò si moderatè suo jure utatur; & servum *ICTI FUSTIS* aut lapidis ceciderit, tunc reus sit homicidii. Eandem hanc constitutionem Imperator repetiit in *l. 2. C. Theod. d. emend. serv.* Maximiniano Macrobio his verbis rescribens: *Quoties verbera dominorum talis casus servorum comitabitur ut moriantur, culpa nudi sunt, qui dum pessima corrigunt, meliora suis acquirere vernaculis voluerunt.* Et post: *Totiens etiam dominum non placet morte servi reum homicidii pronunciari, quotiens simplicibus questionibus domesticam exerceat potestatem. Si quando igitur servi plagarum correctione, imminente fatali necessitate rebus humanis excedunt, nullam metuant domini questionem.* Convenire videtur hæc constantiniana constitutio legi Mosaicæ, quæ extat *Exodi 21. v. 20. 21.* ubi dominus, si servum fuste aut baculo cædebat, isque sub manibus domini moriebatur, puniri jubetur, sin autem aliquot dies supervivebat, nullam pœnam sentire decernitur: in eo tamen ab illa discrepat, quod & virgis & loris immoderate castigans servum dominus, haud reus sit homicidii, licet servus in ipsis plagis defecerit, quia nimirum ex ipso hoc admonitionis genere, tum ex teli qualitate, nullum occidendi animum adfuisse, colligitur, prout latius hoc thema prosequitur Jac. Goth. ad *d. l. 2. C. Th. d. emend. serv.*

Quid in
seruo fru-
ctuario ju-
ris.

De seruo tamen in quo alteri usufructus constitutus est, diversum sentire videtur Ulpianus in *l. 23. ff. d. usufr.* atque usufructuario quidem modicam castigationem in illum competere putat, modo eum flagellis non cadat. Verumtamen id saltem de immodica flagellatione aut fustigatione, qua servus inutilis proprietario redditur, intelligendum, esse ipsa ratio dicitur, cum ne quidem dominis supra modum in servos suos sævire liceat, §. 2. ff. *d. his qui sui vel al. jur.* multo minus fructuario, quippe qui ita re fructuaria uti cogitur, ne illa deterior fiat. *l. 17. §. 1. ff. d. usufr.* atque hinc nec cicatricibus servum deformare usufructuario conceditur. *d. l. 17. §. 1. in fin.*

An hodie-
nos homines
propriis ce-
dere licitum.

Th. IX.

Quæ de servis secundum jus romanum dictum fuerunt, optima ratione ad homines Germaniæ nostræ proprios, die Leibeigene / Eigengehörige / applicari poterunt, cum hi similitudinem quandam cum mancipiis habeant. Hahn. *ad Wesenb. tit. de oper. libert.* Schütz. *in Compend. Lauterb. cod. tit.* Hinc quemadmodum castigatio modica flagellis aut fuste dominis in servos, ita eadem quoque in proprios homines permessa creditur. Husan. *d. bom. propr. cap. 7. n. 3.* Si verò dominus hominem suum crebris verberibus excipiat, aut alio modo in eum sæviant, quin tunc mandatum sine clausula contra eundem decerni queat, dubium planè non est. Gail. *lib. 1. obs. 17.* Brunn. *in proc. civ. cap. 2. n. 10. per l. 23. C. d. agric. & cens.* Imò si ulterius domini miseros istos affligere præsumant, jure suo, quod in illos habent,

bent, privari posse, docet Husan. d. tr. cap. 8. n. 22. seqq. Gomez. resol. tom. 2. c. 2. n. 51. arg. h. 2. ff. d. bis qui sui. S. f. 7. cod.

Th. X.

Aliud omnino asserendum videtur de nostris *An famulos* hodiernis servis famulisque mercede conductis, quippe qui per contractum operas suas nobis locant, nec per id servitutis jugum subeunt, ac proinde severas castigationes ferre non coguntur, sed inique tractati dominos actione injuriarum convenire in judicio possunt. Mev. ad Jus Lubec. lib. 3. tit. 8. art. 10. n. 16. Mores tamen utilitatis causa domino moderatam quandam committendi licentiam indulgent, Alex. Vol. 3. Conf. 73. Bonacossa tr. d. serv. & fam. qv. 94. & 117. adeoque fustium ictus moderatos famulis imperio reluctantibus aut alio modo refractariis infligi posse, ratio svadet: quod pertinere videtur prudentissimum Syracidis monitum, cap. 33. vers. 25. Dem Esel gehöret sein Futter / Geißel und Last / also dem Knecht sein Brodt / Straffe und Arbeit. Nec non id, quod sequ. vers. 27. subnectit: Das Joch und die Seile beugen den Hals / einen bösen Knecht Stock und Knüttel.

Th. XI.

Quod si igitur domino famulos suos indistincte *An subditos operas exhibentes?* fustibus excipere non licet, multo minus officialibus *die Fröhner.* Principum subditos operas exhibentes plagis excipere erit permissum: qualem ferociam venatores improbi erga rusticos saepius exercere, usu discimus. Atque hinc non sine ratione morem istum impium reprobatur. Da. à Seckendorff im teutschen Fürsten Staat. p. 3. cap. 3.

iii. Wildban. Venatores piè admonens, daß sie denen Jagt = Frohnbahren Unterthanen nicht mit Schlägen und anderer Ungebühr/wie oft von unbescheidenen Jägern und Förstern geschiehet / Drangsal oder Schaden zufügen sollen.

Th. XII.

*In maritus
uxorem.*

Paucis nunc etiam de marito dispiciendum, an is verberare, fustibus cadere, aut loris percutere uxorem licitè valeat? Imperium sanè aliquod marito in uxorem jure naturæ competere, ipsa sacra pagina evincit, *Gen. 3. v. 10.* ubi Deus Adamo Evam adjungens expressis verbis virum nominat dominum, quam dispositionem divinam omnes penè gentes secuta, potestatem marito in uxorem tribuunt: quin & jus Sax. marito tutelam in uxorem, imò & potestatem permittit, statim postquam hæc consensu thalamo è sacris paternis transit, *Landr. lib. 3. art. 31.* At verò quemadmodum patri in liberos, tutori in pupillos coërcitio competit, ita & marito in uxorem hæc deneganda non est. Hinc si obfirmata animi malicia hæc resistat mariti jussibus, finemque matrimonii impedire conetur, verberibus eam emendare, legibus non repugnat. Vid. *Carpz. Jurispr. Conf. hb. 2. def. 221. n. 1. & Pr. Crim. P. 1. qv. 12. n. 50.* Charilius *d. for. confc. cap. 2. n. 79.* Sed num fustes quoque adhibere, aut flagellis in uxorem uti concessum sit marito? dubitatur. Afferendum id videtur, ex eo, quod idem licitum sit patri in filium, præceptori in discipulum, tutori in pupillum. *supr. th. 1. 4. 6.* Verùm contrarium habetur in *l. 8. §. 2. C. d. repud.* qua Theodos. & Valent. Imp. divortium uxori concedunt, si ma-

si maritum, se verberibus (quæ ingenuis aliena sunt) affi-
cientem probaverit. Quo quidem in loco nollem de-
fendere Schmidii sententiam, quam habet in *Trutina*
Brunnemanniana Part. prior. sect. 1. cap. 1. §. 23. statuentis,
non omnia verbera in mulieres esse prohibita, sed illa
tantum, qua ingenuis baud conveniunt, qualia sunt,
quæ fustibus aut flagellis sunt: cum hac ratione, quan-
do dicitur: *absinendum esse à turpibus verbis ac calum-
niis, qua christianos non decent, quis subsumere posset:*
*E. quadam turpia verba & calumnia christianis sunt per-
missa, prout hanc opinionem refellit, Dn. Jac. Brunnem.*
Castig. Trut. Brunnem. ad cit. loc. Illud potius dicen-
dum, verbera omnia ab Imp. jam laudatis penitus
maritis fuisse interdicta, adeò, ut ob solam hanc
causam uxor divortium impetrare potuerit. Sed id
postmodum immutatum à Justiniano sacratissimo legis-
latore, in *Nov. 117. cap. 14.* sanciente: ut si quis *pro-*
priam uxorem flagellis aut FUSTIBUS ceciderit
(*μὰστίγιω ἢ ξύλοις τῶν ἡσέει,*) sine aliqua causarum, quas con-
tra uxores ad matrimonii solutionem sufficiunt matrimo-
nii solutionem ex hoc fieri non debere. Manet igitur verum,
verberibus quoque coërceri posse uxorem ex justa & son-
tica causa, nec per id injuriam ipsi inferri, cum jus suum
prosequatur maritus, *l. 13. §. 1. ff. d. injur.* dummodò id
fiat moderate & absque savitia: neque enim proban-
di sunt versus in contemptum sexus sequioris ab impro-
bo quodam osore hujus generis compositi:

*Nux, asinus, mulier simili sunt lege ligati,
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.*

C 3

Et

Et secundum Glossatorem Juris canonici, mulier non ex capite viri facta fuit, ne esset domina, neque ex pede, ut esset famula, sed ex costa, ut sit socia mariti. Quod si igitur maritus immoderate uxorem tractet & flagellis vel FUSTIBUS sine causa fontica cecidisse monstretur, pro hujusmodi injuria ex alia sua substantia dare uxori, etiam constante matrimonio, quantum tertia pars antenuptialis facit largitatis, jubetur à Justiniano in d. Nov. 117. c. 14. Et hodiè extra ordinem, carcere puta, imò relegatione quoque & fustigatione, pro ratione excessus, à jùdice punitur. Carpz. d. def. 221. Pr. Crim. P. 1. gv. 12. n. 51. Præterea uxor ad maritum accedere non cogitur, nisi præstita prius ab hoc cautione de non amplius offendendo. Carpz. lib. 2. Consl. def. 218.

Th. XIII.

Clerico an
sibi subje-
ctum fuste
cadere li-
ceat.

De sacerdotibus nunc porro quæritur, an hi sibi subjectos percutere aut fuste cadere licitè possint? Id quod oppidò negandum, disertè id prohibente Apostolo Paulo, quando 1. ad Timoth. 3. & ad Tit. 1. Episcopum vult esse irreprehensibilem, μή πληκτῆν, NON PERCUSSOREM, quod B. Lutherus vernaculâ lingua vertit, nicht pochen / i. e. prügeln / schlagen und schmeißen. Licet verò percussoris nomine ille quoque denotetur, qui sermone inutili infirmorum conscientiam percutit, uti habetur in can. ult. dist. 45. Attamen realem quoque percussorem, quæ fustibus aut baculo fit, clericis interdictam, manifestum est ex eo, quod Gregorius scribit, cujus verba sequentia referuntur in can. 1. dist. 45. Quid autem de Episcopis, qui verberibus timeri volunt, canones dicant, benè fraternitas vestra novit. Pastores

stores etenim facti sumus, **NON PERCUSSORES**. No-
 va ergo atque inaudita est ista predicatio, quæ **VERBE-**
RIBUS exigit fidem. Et quamvis idem Gregorius
 percussionem ejusmodi approbasse videatur, si cum le-
 nitate & non sæveritate peragitur, quando in *can. 9. d.*
dist. 45. Davidis illud dictum: *Virga tua, & baculus*
tuus, ipsa me consolata sunt, Episcopis ita commendat,
 ut districtio apud eos esse debeat virgæ, quæ feriat, &
 consolatio baculi, quæ sustentet, cum virga percutiamur,
 & baculo sustentemur; Ipse tamen mentem su-
 am clarius sequentibus verbis exprimit, dum ait: *sit*
amor, sed non emolliens, sit rigor, sed non exasperans:
sit zelus, sed non immoderatè sevens: sit pietas, sed non
plus, quam non expediat, parcens. Quin & omnibus
 in universum clericis percussionem istam, sub com-
 minatione pœnæ sacrorum conciliorum canones pro-
 hibere putarunt. Ita namque in antiquissimo Aposto-
 lorum, uti creditur, *canone XXIIIX.* legitur: *Episcopum,*
aut presbyterum, aut diaconum PERCUTIENTEM
fideles delinquentes, aut infideles iniquè agentes, &
per hujusmodi volentem timeri, dejici ab officio suo præ-
cipimus, quia nusquam nos docuit hoc Dominus. Econ-
tridò verò ipse cum percuteretur, non repercutiebat: cum
malediceretur, non remaledicebat: cum pateretur, non
comminabatur. Quod idem quoque in concilio Roma-
 no sub Sylvestro P. decretum, *d. dist. 45. can. 2.* verb.
Neminem quisquam peccantem clericum CÆDE AT-
TINGAT, non presbyter, non diaconus, non episcopus
clericum, vel servitorem ecclesia ad CÆDEM perducatur.
Secd si ita causa exigit clerici, triduo privetur honore

ut penitens redeat ad matrem ecclesie. Ut & in concilio Agathensi, cujus decreti verba hæc inserta leguntur *can. 25. dist. 86. Non licet Episcopo manibus suis aliquem CÆDERE. Hoc enim alienum à sacerdote esse debet. Scilicet plus erga corrigendos benevolentia agit, quàm severitas: plus cobortatio, quàm comminatio: plus clementia, quàm potestas, cum nemo nostrum sine reprehensione, aut sine peccato vivat. can. 4. dist. 45. Et dum incautè clericus subdita percutit membra, ipse quoque debitam sibi subditorum reverentiam subtrahit, bene admonet concilium Bracarense. Atque hinc si quis aliter, quàm dictum est, honorabiles subditus, licentia percepta potestatis elatus, malitia animi tantum crediderit VERBERANDOS, juxta modum VERBERUM, que intulerit, excommunicationis pariter & exilii sententiam, eum suscipere, jubet, can. 8. d. dist. 45. Cæterum non omnem Clericum qui percutit, percussorem esse, nec reprehensionem canonum subire, ait Jo. Anton. à S. Georgio, dictus Præpositus, ad *can. 1. dist. 45.* sed eum qui ita percutit, ut actus iste saltem ad læsionem proximi ordinetur, sive hoc sit ex eo, quod percutiens non habeat auctoritatem supra percussum, sive ex intentione vindictæ: hinc, si ille, qui auctoritate præditus est, aliquem percutiat ad emendationem, corrector potius, quàm percussor dicendus sit: etiamsi tum quoque, quando ejusmodi correctoria licita putatur, ea tamen propriis manibus Episcopi peragi non debeat, quod & notat Ægid. Bellemera, ad *can. 25. dist. 86.**

Th. XIV.

Th. XIV.

Caterum nec clerico permiffum esse, in ædesa-
 cra correctionem istam contra sibi subjecto suscipere,
 ex concilii Ilerdensis decreto constat, cujus hæc verba
 habentur in *can. 19. caus. 17. qv. 4.* *Nullus clericorum,*
servum aut discipulum suum fugientem ad ecclesiam ex-
trahere audeat, vel FLAGELLARE presumat. Quod se
fecerit, donec digne peniteat, à loco, cui honorem non
dedit, segregetur. An verò si ab alio impetatur cle-
 ricus, licitè fuste aut lapide percutere poterit adverfa-
 rium? Negandum id videtur, quoniam duelli id spe-
 ciciem sapit; atque hinc à missarum celebratione per bi-
 ennium abstinere jubetur clericus, qui in conflictu
 quodam adfuerat pro parte illorum, qui violentiam
 repulerant, in quo lapides ipse projecerat saltem, quam-
 vis nullum percusserat. *cap. 3. X. d. cler. percuss.*

Th. XV.

Generatim denique circa personas quibus percussio
 aliorum permiffa est, illud notandum venit, quod ex B.
 Augustino refertur in *can. 2. caus. V. qv. 5.* quando is ait:
Non omnis, qui parit amicus est, nec omnis, qui VERBE-
RAT, inimicus. Meliora sunt vulnera amici, quam vo-
luntaria oscula inimici. Nec non quod B. Ambrosius
 habet in *can. 3. d. qv. 5.* *Non osculatur semper pater fi-*
lium, sed & aliquando castigat. Ergò quando castiga-
tur, qui diligitur, tunc circa eum pietas exercetur. Ha-
bet enim & amor PLAGAS suas, quæ dulciores sunt,
cùm amarissimè inferuntur.

Th. XVI.

Ex his, quæ jam dicta sunt facilè colligitur, quid
 de

*Quid juris
in filio pa-
trem scri-
ente.*

de aliis personis , præter enumeratas , & de illarum percussione statuendum sit. Nimirum, non uti parenti filium , sic vicissim filio parentem cedere est concessum ; cum liberi maximam reverentiam genitoribus suis exhibere sint obstricti, horumque persona illis semper sancta videri debeat. *l. 1. l. 2. l. 9. d. obseq. parent. præst.* Hinc si filius violentas manus patri intulerit, eum exheredari permisit Imp. Justinianus in *Nov. 115. cap. 1.* Quin & jam primis Reip. romanæ temporibus, Præfectus urbi delictum hoc ad publicam pietatem pertinens, pro modo ejus vindicabat. *l. 1. §. 2. ff. d. t.* Moribus nostris tali in casu arbitraria pœna locum obtinet, quæ ad fustigationem usque extendi potest, ita tamen, ut ad intercessionem parentum pœna mitigetur. *Carpz. Pr. Cr. qv. 100. n. 35. segq.* Neque excusationem meretur filius ex eo, quod pater ipsum prius fuste percusserit, cum hoc parentibus jure sit permissum, atque hinc repercussio censeatur prohibita. *Farinac. l. 1. pr. crim. qv. 31. Obrecht. d. defens. cap. 6. n. 12.* nec enim injuriant alteri infert, qui jure suo utitur. *l. 55. d. R. I.* Quod si verò filius alium percussurus patrem fortè feriat, pœna ista exheredationis aut similis locum haud invenit. Quoniam, etsi in re illicita filius versetur, & contra eum quoque, qui aliquem ex errore injuriâ afficit, injuriarum actio detur, *l. 18. §. 3. d. injur.* ad exheredationem tamen & pœnam criminalem gravis injuria requiritur, unâ cum animo delinquendi, qui hîc quoad patris personam deficit, adeoque mitius est sentiendum. *cap. odia. d. R. I. in 6.*

Idem dicendum de uxore maritum suum percussente. Hoc ipso enim illam contra divinam legem graviter peccare, quilibet agnoscit, memor ejus, quod Apostolus Petrus præcipit *I. Epist. cap. 3. vers. 1. & ad Ephef. 5. vers. 22. ad Coloss. 3. vers. 18.* Nec subjectione uxoris incumbens cum tali percussione simul stare potest. Hinc nec excusandum esse maritum, qui spontè uxori imperium relinquit & ab illa ictum furtium aut verbera tolerat, imò contra conscientiam peccare, pœnamque promereri, scribit Mengerius. *in Scrutin. consc. cap. 10. qv. 67.* Invertitur namque hac ratione ipsa divina ordinatio, quam in prima hominis creatione supremum Numen promulgavit, fœminam ex viro factam his verbis alloquens *Gen. 3. vers. 16. Sub viri potestate eris; & ipse erit dominus tuus.* Quæ verba mira paraphrasi expressa leguntur in bibliis à Nicolao Lyra, Anno 1494. editis, & in bibliotheca regia Berolinensi nec non augusta Wolferbyтана asservatis, hunc in modum: *Uunder der Macht des Mannes werstu wesende/ und he schall aver dy herschopen/ dy vafene to pynschende un to schlande.* Non igitur ea, quæ marito speciali juris divini lege competunt, sine injuria uxori tribui queunt.

*In uxore
maritum
percussente.*

Th. XVIII.

Neque hinc subditus Magistratum ejusque ministros fuisse percussis impune hoc feret, cum & is, qui Magistratui resistit, Deo resistere dicatur. *Rom. 13. vers. 2.* An vero tali in casu, quo Magistratus fuisse aut manu percussus fuit, reus morte puniri possit? DD. discrepant.

*In subdito
Magistratum
resistente.*

erepant. Sanè militem, qui manus intulit prapósito capite plectendum esse, Ictus scribit in *l. 6. §. 1. d. remilit.* Et quemlibet qui magistratum, vel judicem ejusve ministros aliquem capere volentes sciens vulneraverit *vel percusserit*, relegatione, vel manus amputatione, vel fustigatione, vel gladio quoque puniri, jussit gloriosissimus Elector. Sax. in *Const. 43. p. 4.* Veruntamen ultimum supplicium non indistinctè, sed tunc demum locum habere, quando in percussione Magistratus violatio quædam pacis publicæ simul concurrit, innuere videtur Carpz. *Pr. Cr. qv. 100. n. 22. seq.* In Principis tamen persona, per ejusmodi percussione, crimen læsæ Majestatis committi, adeoque sanguinis pœnam rectè infligi delinquenti posse, facile patet: cum pro Majestatis criminæ id quoque reputetur, si quis Principis saltem statum violaverit, aut lapidis ictu consulto petierit, *l. 5. pr. l. 7. §. f. ff. ad L. Jul. Maj.* quin & privatorum statuis saxo aliove instrumento cæsis, injuriarum actio nascatur. *l. 27. d. injur.* Ad archetypum enim & rem significatam pertinet contumelia, quæ rei significanti infertur. Ziegler. *d. Jur. Maj. lib. 1. cap. 2. §. 29.* Licet ex eo probanda non sit tyrannis primorum Imperatorum romanorum tempore, ad firmandam Majestatis reverentiam exerceri solita, ubi Majestatis reus habebatur, qui saltem servum suum *verberaverat*, cum is drachmam Tiberii imagine signatam teneret. Philostr. *l. 2. d. vit. Apollonii. c. 2.* vel, qui circa Augusti simulacrum servum cecidisset, uti actor est Svet. in *Tiber. cap. 58.*

Th. XIX.

Ad superiores, rectè quoque refertur Dominus seu-

In Vnallo
Dominum
seuâi cadent
te.

feudi, à cuius proinde percussione omnino Vafallus abstinere debet : quod si verò impias manus in personam domini ubicunque ingesserit, beneficium amittit, prout verba textus sonant *11. Feud. 24. §. 2.* Id quod eò extendit Illustris Stryk. *Exam. jur. feud. cap. 23. qu. 5. & Vultej. d. feud. l. 1. cap. 11. n. 25. in f.* ut vafallus feudo privari possit, si modo manus contra dominum, tanquam percussurus, levaverit. Cùm conatus quoque seu voluntas ad actum quendam exteriorem procedens hac pœna coërcenda sit. *11. F. 51. §. Si voluerit. B. Struv. S. J. F. c. 15. aph. 9. n. 3.*

Th. XX.

Speciale præterea privilegium tributum est jure *In Laico clericum percussit.* Canonico Clericis, ne à laico percutiantur, gravissimâ excommunicationis pœnâ in eos statutâ, qui tale quid audere præsumunt. Ita namque Alexander II Papa, in *can. 22. caus. 17. qu. 4.* edicit : *Si quis cujuscunque dignitatis vel ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, PERCVSSE, aut aliqua vi propria sede expulerit, nisi forte judicatum canonicè, auctores & cooperatores tanti sceleris anathematizentur, & bona eorum ecclesie ipsius juri perpetuo tradantur.* Et gravius Innocentius II. in concilio Lateranensi, cujus decreti verba habentur in *can. si quis. 20. d. caus. 17. qu. 4.* *Si quis fovente diabolo hujus sacrilegii reatum incurrerit, quod in clericum vel monachum violentas manus injecerit, anathematis vinculo subjaceat, & nullus Episcoporum illum præsumat absolvere (nisi mortis urgente periculo) donec Apostolico conspectui præsentetur & ejus mandatum suscipiat.* Atque hoc prohibitionis decretum eò extendit

D 3.

Præ-

Præpositus in *Comment. ad cap. 9. dist. 45.* ut nec patri concedatur filium suum clericum percutere, licet patri aliàs hæc potestas verberandi natos omni jure sit concessa. Quod si tamen clericus seculari vestitu incedat, & verbera sentiat, ex errore percutiens deliquisse censebitur, adeoque à gravissima ista excommunicationis pœna erit immunis. *Brunnem. ad l. 15. ff. d. injur. n. 9.* Quemadmodum etiam vasallus dominum inter vilissimos homines repertum percutiens ob id feudo non privatur, nisi uterque qualitatem personæ percussæ sciverit. *Brunn. d. l.* Moribus nostris in casu hoc percussif clericif relegationis pœnam obtinere, tradit *Carpozov. qv. 100. n. 24.*

Th. XXI.

Cum itaque sufficienter constet, quantum cuiilibet circa ictus fustium jure civ. licitum sit, facilè exinde colligitur, eum, qui injustè & absque causa verberatus vel pulsatus fuit, injuriarum agere posse. *L. 1. §. 2. verb. in corpus, cum quis pulsatur. & L. 5. pr. verb. quod se pulsatum, verberatumve & c. ff. de injur. L. 22. §. 9. ff. rat. rem hab.* Quanquam enim inter hæc duo vocabula: *pulsatum verberatum*, ut supra monuimus, aliqualis sit differentia, ista tamen non semper attenditur, & confunduntur nonnunquam hæc verba, ut in *L. 4. §. 13. devi bonor. raptor.* Vindicatur autem ejusmodi injuria dupliciter, civiliter scilicet & criminaliter: Illo modo, si actor illatam injuriam æstimet, atque petat, ut judex tantif condemnet reum: Hoc modo, cum agitur, ut judex pro ratione injuriarum reum puniat: quæ pœna arbitraria est, aliquando incarcerationio, multa, relegatio, fusti-

Injustè verberatus agere potest injuriarum.

Idque vel civiliter, vel criminaliter.

fustigatio, manus amputatio, interdum ultimum supplicium. Carpz. *d. qv. iou.* Distinguendum verò inter injurias reales, illas nempe quæ sunt leviores, ut verbera, alapa, percussiones absque mutilatione membrorum, vulgò Braun und Blau / Blutrünstig oder Knüttelschläge; & inter graviore, seu atrociores, ut vulnera & mutilationes membrorum: Illæ ad jurisdictionem inferiorem, für das Erb oder Unter-Gericht: Hæ ad superiorem jurisdictionem, vor das Ober oder Hals-Gericht spectant. Carpz. *Pr. Crim. qv. 99. n. 14. seqq.*

Injuria realis est vel levior vel atrocior.

Th. XXII.

Cum autem constet, injuriam nos pati posse vel immediatè & in propria persona, vel mediatè, per alias personas, quæ in potestate nostra sunt, §. 2. *Instit. de injur.* Hinc si uxor quædam caesa, verberata vel quocunque modo ipsi injuria fuerit illata, datur actio injuriarum & marito & patri & ipsi uxori, per *L. 1. §. fin. de injur.* Quin & si uterque conjugum in patria potestate constituti sint, quatuor personis actio hæc competit, nec una actione instituta reliquæ tolluntur. Scütz. in *Compend. jur. ad Lauterbach. d. L. §. fin. de injur.* Quæ de marito diximus, ad sponsum quoque referuntur, ut hic ob injuriam sponsæ illatam, agere possit. *L. 15. §. 24. ff. d. injur.* modò id sciverit injurians. *L. 18. §. fin. eod. leg.* ibique Brunnem. De filiofamilias qui in patria potestate & injuriam passus est, quæritur: an ipsi actio injuriarum competat? Negat id Bachov. neque enim ei, qui in potestate est, regulariter actio injuriarum datur, sed patri, qui filii nomine & simul proprio agit, per *L. 17. §. 10. & 11. §. L. 41. ff. de injur.* Quod tamen limitatio-

Injuria nobis fit vel mediata vel immediata.

Illam vindicare potest maritus atque pater.

An filiofamilias injuriatus agere possit?

nem

nem admittit. (1) in casu, quo pater absens est. *d. L. 17. §. 10. ff. de injur. vel (2) præsens quidem, sed propter furorem vel aliud impedimentum agere non possit. d. L. 17. §. 11. ff. de injur.* Potest quoque pater actionem filio acquisitam invito isto remittere. *d. L. 17. §. 12. §. 13.* Præsumitur enim injuria magis ad Patrem quam filium spectare. §. 7. *Instit. de noxal. actio.* Si vero patris persona vilis est & filii honestior, tunc etsi pater remittat, filio nihilominus agere permittitur. *L. 17. §. 13. ff. de injur.* Hahn. *ad Wesemb. tit. de injur. n. 6.* Quid itidem dicendum, si pater fuerit percussus, num filius experiri hac actione poterit? Negat Farinac. *pr. crim.*

An uxor pro marito.

qv. 105. n. 258. ex eo, quod pœnalia non sint extendenda, *cap. odia. d. R. l. in 6.* Ex eadem ratione nec uxor ob verbera marito inflicta injuriarum actionem instituire potest, cum uxores defendi à viris, non viros ab uxoribus æquum sit. §. 2. *J. d. injur. l. 2. ff. eod.*

An propinquum cognatum vindicare possint.

Th. XXIII.

Ex injuria cognato illata an reliqui cognati injuriarum agere possint? alia est quæstio. Plurimi ex DD. distinguunt inter actionem criminalem & civilem; illam concedunt, hanc verò competere negant. Berlich. *lib. 2. dec. 188.* ubi ita judicatum esse refert: hancque sententiam in praxi etiam observari, tradit Hahn. *ad Wesemb. tit. de injur. pag. m. 963.* Quamvis si juris principia respiciamus, contraria & negativa sententia verior esse videatur. Quia (1) hoc delictum est privatum, ex quo regulariter tantum læsi & damnum passi agunt; & (2) ut quis per alias personas injurias pati intelligatur, specialiter saltem de iis constitutum est, quod sub-

subiunt potestati patriæ, vel dominicæ, vel affectui maritali. L. 1. §. 3. ff. de injur. Ubi verò fictitia ista unitas, ceu ratio legis, deficit, ibi quoque ipsa legis dispositio cessat. Vid. Carpz. p. 1. doc. 33. Philipp. in Usu pract. Inst. lib. 4. eclog. 29. Atque hinc idem dicendum putamus de patre, cuius filio, sed emancipato, facta est injuria. L. 13. §. 4. ff. de injur.

Th. XXIV.

Porrò cùm potestati nostræ subjecti quoque sint servi, ideò si talis eorum pulsatus vel verberatus fuerit, domino quoque injuria facta videtur, ipsique suo nomine injuriarum actio datur. L. 15. §. 34. seqq. ff. de injur. si modo quid atrocius commissum fuerit, & quod aperte ad contumeliam domini respicit, veluti, si quis alienum servum ATROCITER VERBERAVERIT, prout loquitur Imp. in §. 3. 7. de injur. Hinc & per hodie nos famulos, nobis tunc demum injuria fieri censetur, si constet, ipsis in contumeliam Domini injuriam factam fuisse.

An in servis injuria fiat domino.

Th. XXV.

Notandum etiam hic, pro injuria haberi, si quis manum saltem elevet, quasi me verberaturus, licet non verberaverit, & sic illum actione injuriarum utili teneri, per L. 5. pr. L. 15. §. 1. 27. ff. de injur. Et hoc vocatur admenatio à Dn. Tabore in sin. tract. de armament. ubi de hac lege. Atque ejusmodi injuria manus saltem elevatione facta, in dem Chur-Fürstl Brandenburgl. Duell-Edict, incarceratione unius anni puniri jubetur, art. XI. Ibi: Ingleichen ist Unser Will, daß wenn jemand den andern mit der Hand oder Prügel drauet, derselbe

Injuria etiam sic elevatione manuum.

E

ein

ein Jahr im Gefängnis sitzen / und ehe nicht heraus gelassen werden soll / bis er dem beleidigten öffentliche Abbit gethan / und daneben eine Geld-Buß *pro ratione circumstantiarum* & modo facultatum erlegt haben wird.

Th. XXVI.

Alium pro alio percussus non puniatur.

Neque illud prætereundum, quod is, qui Mevium vult percutere, si Sempronium fortè feriat, injuriarum actione conveniri nequeat, *l. 4. ff. d. injur.* modo percussus habeat facultatem percutiendi, secus enim ab actione ejusque pœna haud erit immunis, *l. 18. §. 3. cod. & l. 3. §. 2. d. t.* Præterea eum qui percussit, & qui percutere mandavit, pari pœna afficere, æquum erit. *l. 11. §. 3. ff. d. injur.*

Mandans quoque & mandataris.

Th. XXVII.

Non propria autoritate illatam injuriam vindicare possumus.

Ex quibus jam dilucidè patet, nemini permissum esse propria autoritate injurias sibi illatas vindicare. Dixerit verò quispiam, melius esse atque ex usu Reip. fore, ut violentia quis potius occurrat, quam post vulneratam causam remedium, aut feram lacertis jam debilitatis vindictam, quarere. *L. ult. Cod. in quib. caus. integ. restit.* Sed responderetur, rationem legis prohibitive positam esse in eo, ne singulis concedatur quod per Magistratum fieri debet, & ne occasio majoris tumultus detur. *L. 136. de R. I.* atque sic obtineatur finis civitatis, scil. publica securitas: Cum enim omnes homines natura propensi sint ad contentionem, ut inquit Seneca. *cap. 3. de brev. vit.* vid. *L. 10. de recept. qui arbit.* non amplianda nec laxanda fibula est huic procacitati, sed ea potius providenter restringenda & coercenda venit. *arg. L. 13. vers. æquissimum. de usufr. L. 21. de R. C.*

Ne

Ne per in consultam armorum assumptionem tumultus, per tumultum seditio, per hanc verò periculum & interitus status Reipub. immineat, ut ait Charondas in not. ad Cod. Henric. lib. 8. tit. 7. vid. L. 1. in fin. penult. ad L. Cornel. de sicar. L. ult. eodem. L. 1. in fin. ad L. Jul. Majest. Et plura in Disput. de injusto armorum usu, sub presidio Excellentiss. Dn. Slevogti habita. Hunc etiam in finem judicia sunt introducta, ne quis sibi ipsi arroget ultionem. L. 14. Cod. de Judais. L. 136. De R. I. Quod facit etiam Churfürstl. Brandenburgl. Duell-Edict. art. II. cujus verba ita sonant: Nicht wenig ist Unser ernster Will/Befehl und Meinung/das alle diejenige / so einiger Massen entweder durch *Minen*, Wort oder Thätigkeiten beschimpfft zu seyn vermeinen / sich nicht gelüsten lassen/diessfalls eigenmächtige *satisfaction* zunehmen/noch Uns in das von Gott anvertraute Nach-Schwerd zu greiffen/sonderen Wir / als die höchste ihnen vorgesezte Lands-Obbrigkeit / wollen dahin sehen/ das ihnen zureichende *satisfaction* widerfahren / und so wohl ihre Ehr und guter Nahm / als ihre Persohn/ Haab und Gut ohngekränckt und ohngeschmählert erhalten/ errett und vindicirt werden möge.

Th. XXVIII.

Atque hinc facile decidi potest quæstio: An verbales injurias per furtium ictum retorquere seu avertere liceat? Quod rectè negat Osiand. ad Grot. lib. 2. cap. 1. *ib. 10. Obs. 1.* cum inter retorsionem ac defensionem hanc, & inter offensionem præcedentem, nulla detur æqualitas, qualis tamen necessario requiritur. Carpz. part. 4.

An verbales injurias ictu furtis, retorquere licitum?

An & alias
noles.

Const. 10 def. 6. E contrario, si fuste quis fuerit insultatus, non modo contrario fuste, sed & gladio insultanti occurrere, quin & eundem occidere permisum: quoniam fuste quis ad necem eadi potest, adeoque dispositio *Ord. Crim. art. 140.* huc applicari potest: daß er mit einer tödtlichen Wehr überlauffen worden: Maximè si miles fuerit percussus aut nobilis. *Richt. Vol. 1. part. 5. conf. 20. n. 10.* Licet dissentire videatur *Balduin. d. cas. conf. lib. 4. cap. 1. cas. 15.* Modo tamen ea, qua ad defensionem necessariam requiruntur, fuerint observata. Quo tendit allegatum Edictum Regis *Borus: art. III. verb. worbey wir doch keines wegs gemeint seyn / jemanden die von Gdt und der Natur erlaubte defension und Rettung seines Lebens / Gesundheit und Glieder / wie auch die Abwendung der etwan nechst androhenden Schläge oder dergleichen injurien, servato tamen moderamine inculpata tutela,* oder daß dabey geziemende Maas gehalten werde / die Gefahr auch anderer Gestalt nach Menschlichem Vermuthen nicht evitirt werden könne / abzuschneiden oder zuverbieten / altermassen solche nicht allein im Wort Gottes / sondern auch in allen natürlichen und Völscher Rechten begründet und zu gelassen ist. *Uterius,* si fuste alterum aggreadiens ipsemet vulneretur aut percutiatur, ob hoc actionem injuriarum aut *L. Aquilia* instituere nequit, cum *damnum sua ipsius sentiat culpa. l. 203. ff. d. R. 1. l. 45. §. 4. ad L. Aquil.* Et præterea rectè penâ quadam, tanquam insultator afficitur. *Carpz. qv. 99. n. 53.*

Ipse percussus fuste non agit.

Th. XXIX.

Quod ad poenam injuriarum istiusmodi realium, fuste aut baculo illatarum attinet, quæritur, an iudex contra talem delinquentem ex officio procedere possit? Id quod equidem regulariter negatur, cum delictum hoc sit privatum, & hinc actione saltem privata vindicetur, per *l. 4. §. 7. d. damn. infect.* Cum tamen circumstantiæ criminis sæpè efficiant, ut delictum hoc in numerum publicorum criminum sit referendum, veluti si injuria inferatur personæ publicæ, aut in loco sacro & privilegiato, non dubium est, quin tali in casu Magistratus sine præcedente imploratione solenni in delinquentem animaduertere possit. Imo Magistratui summo integrum est, si ob frequentes percussiones cadibus aut aliis corruptelis occasio detur, poenam criminalem contra facinorosos ejusmodi & pacis privatæ pariter ac publicæ turbatores statuere, & inquisitionis processum formare, veluti justissime ita statutum in prælaudato Edicto Brandenburgico de Duellis. Cæterum, si ob fustis ictum certa quædam poena in statuto fuerit determinata, multiplicari hæc poena non poterit, etiamsi plures ictus eodem tempore simul fuerint illati: quia omnia, quæ durante rixa fiunt, pro unico facto reputantur, & sic una poena sufficit: quod secus est, si diuersis temporibus ictus fuerint repetiti, *arg. l. 32. ad L. Aquil.*

An iudex percutionem ex officio punire possit?

Quatenus poena ob pulsus illius multiplicetur.

Th. XXX.

Cum autem notum sit, injurias ex animo seu intentione injuriandi cognosci, sine qua nunquam injuria

Injuria estimatur ex animo injuriandi.

*Ex istu fu-
st: s joco illa-
to non ex-
surgit inju-
ria.*

ria committitur, extra dubium est, injuriarum actio-
nem non habere illum, qui per jocos verberibus casus
est. Atque huc referenda est consueta venatorum pœ-
na, quam sustinere coguntur illi, qui de rebus venato-
riis paulum crassius loquuntur, vel nonusitatis ipsis lo-
quendi formulis uruntur, wenn einer das Weid-Messer
zuversuchen bekombt. Befold. *Theaur. pract. Lit. W. n. 35.
voce Weid-Messer schlagen.* Imputet enim sibi, qui
se immiscuit rei ad se non pertinenti. *L. 36. ff. de R. I.* Et
cum venatores suo jure sint usi, non videntur injuriam
intulisse. *L. 55. ff. de R. I. & L. 129. eod.* Idem dicendum
est, quando quis in exercitiis tormentorum vel balista-
rum à scopo aberravit: wenn einer im Stahlschüssen die
Sau bekombt/und gepritscht wird. *Nolden. de stat. No-
bil. c. 13. n. 83.* Alicubi enim locorum, solent illi, qui
aberrant à scopo, à scurris versicolori indutis, quos
Pritsch-Meister vocant, flagro quodam ligneo, vel ta-
bella in natibus percuti: *Quem morem à Romanis an-
tiquioribus ad Germanos dimanasse, vult Draco de Ju-
re Patricior. lib. 1. c. 11. in fin.* Secus autem sentiendum
esset, si in regione aliqua, hic mos non frequentare-
tur. Mores enim provinciarum omnino hic attendi
debent. *L. 9. ff. de extraord. crim. L. 34. ff. de R. I. Alex.
l. 2. consil. 203. n. 3.*

Th. XXXI.

*An quis se
ipsum ad fu-
stis percussio-
nem obli-
gare possit.*

Ultimo denique loco disquiritur, an quis semet
ipsum ad fustis percussioem obligare possit, ita, ut si
promissa non servet, fustium ictus tolerare velit, bey
Stoß-Schlägen? De quo dubitare utique licet, cum
nemo sit membrorum suorum dominus, *l. 13. ff. ad L. A-
quil.*

quil. nec pactum validum habeatur, quod alterum ad delinquendum inducit. *l. 27. §. 4. ff. d. pact. l. 7. §. 7. cod. Veruntamen, cum cuilibet juri suo, quo injurias illatas ferre non cogitur, renunciare sit permillum, l. 29. C. d. pact. cap. 5. X. de renunc. & per ictum fustis membrum nemini auferatur neque diminuatur; præterea quivis ad carceres semet obstringere, & sic totum corpus alterius arbitrio mancipare queat. Berl. p. 2. concl. 27. n. 9. merito dicimus, obligationem hanc ad fustium ictus sustinendos juri non esse contrariam, nec in se improbandam. Quod si verò promittens tempore percussionis ictus pati nolit, sed percipienti resistat, executioni pactum dari vix poterit, cum sic occasio præberetur delinquendi, contra *l. 26. d. R. O.* & omne pactum, quod potestatem alteri confert, propria autoritate quid faciendi, tacitam hanc conditionem continet, nisi alter restiterit. Vid. Brunnem. *ad l. 3. C. d. pignor.* Illustr. Stryck. *Disp. d. alapa. cap. 3. n. 8.**

Th. XXXII.

Hiscæ quæ de fustium & flagellorum ictibus quoad causas civiles jam dicta sunt, non possumus non quædam de *Flagellantibus* seu Flagellationum more, quæ hodie apud Pontificios obtinet pauca adjicere. Morem istum antiquissimum esse, historiarum monumenta declarant. Uti enim Carol. du Fresne *in Glossar. Latinit.* ex Odorico Reinold. *ad ann. 1260.* refert: Eodem anno multa millia *Flagellatorum* prodierunt in mundum, dicentes, hominem ab omnibus peccatis absolvi, si in tali secta per unum mensem versaretur. Floruit quoque alia secta ejusdem appellationis sub annum 1349.

Fra-

Fratrū nempe *Flagellatorū*, qui nulla populi vel ecclesie auctoritate publicam poenitentiam suscipiebant. Hi vexillum Domini cum crucibus ante se portantes, & Ecclesias bis in die intrantes, se omnibus vestibus nudabant, solis pudendis honestè velaris, & seipso ante & retrò, sed præcipuè in scapulis, cum flagellis coreaciis aculeos ferreos in extremis nodis habentibus dure percutientes sanguinem proprium excutiebant, & sic seipso flagellando cantilenas Deo canebant. Nunquam etiam dormiendo pernoctarunt in illo loco ubi pridie quieverunt, & nullus scire potuit, qui sectam hanc inchoaverit, quam tandem Clemens VI. P. P. interdixit: Ita narrat Carol. du Fresne *cit. loc.* in simulque Scriptores recenset, hac de re agentes, imprimis Continuatore Nangii, qui complures horum Flagellantium regulæ articulos latine exaratos, nec non cantus ipso vernaculos, seu gallicis versibus compositos, quos, dum se flagellarent, concinebant, referre dicitur. A qua tamen societate alia quædam militaris turma, nomine *Flagellatorū*, circa annum 1411. in Thuringia notorum, penitus distat, quippe quæ armorum vice *flagella* rustica deferebat, & triticeas messes passim deterebat, hinc Germanis *Flegeler* vocata, de qua Carol. du Fresne ex Historia Landgrav. Thuringiæ quædam adducit, *Gloss. Latinit. verb. Tritæ.* Sed quod ad priores illos Flagellantes attinet, novimus, in hodiernum usque diem servari morem istum in terris pontificiorum, ut in die passionis dominicæ quidam peculiari devotione ad hoc perducti, publicè in ecclesiæ conspectu semetipso flagris acerrimè se-

feriant & per id remissionem peccatorum à Deo impetrare firmissime sibi persuasum habent. Quid vero de hac sui ipsius carnificina statuendum sit, purioris fidei Doctores nostrates solidissimis ex scripturarum, sacrarum fonte petitis argumentis demonstrarunt. Quia & ipsorum Pontificiorum monumenta, quæ Augustæ Taurinorum in palatii bibliotheca asservantur, haud quaquam dissimulant, ritum istum flagellationum publicarum ad spectaculum potius fieri, quàm ex sincero dolore proficisci, veluti annotat Johannes Mabillon in Museo Italico, cujus excerpta exhibent Acta Erudit. d. anno 1687. m. Nov pag. 593.

CAPUT III.

De

ICTV FUSTIVM

ratione causarum criminalium.

Th. I.

Descendimus nunc ad caput tertium disputationis nostræ, consideraturi Ictus fustium, quatenus hi pœnæ loco infliguntur, atque ipsius hujus pœnæ naturam seu atrocitatem. Cum autem ictus fustium atque flagellationem synonyma esse, *supr. Differentia flagellationis & ictus fustium.* dixerimus, idcirco hoc capite in quibus differant, atque diversum illorum usum paucis monebimus, *stium.* plura dein de fustigatione, quæ hodie usitata est, commo-

F

mo-

morantes. Notandum itaque, quod *Ictus fustium* gravior sit pœna quavis pœna pecuniaria. *L. 10. §. fin. ff. de pœn. L. 7. Cod. de Sport.* Cui rectè ad stipulatur *Menoch. cas. 305. n. 12.* contra *Mascardum*, qui tract. *de probat.* pœnam hanc levem vocat, adeoque inter illam atque pœnam pecuniariam nullam esse differentiam statuit. *Fustium* autem de *Jure civ.* levior est castigatio, quam flagellorum: Nam *fustigatio* ad modicam coercionem refertur, *flagellatio* vero ad atrocissimam & servilem. *L. 7. §. 2. ff. de injur.* Hinc *Callistratus* in *l. 7. ff. de pœn.* varias species, quibus corpus coeretur, enumerans, *fustium* pœnam *ADMONITIONEM* vocat, illique opponit *flagellorum castigationem* & *vinculorum verberationem*. Et *Vlpianus* *Emendationem* appellat eam, quæ sit aut verbis, aut *FVSTIVM* castigatione, in *l. 9. §. 3. ff. d. offic. Proc.* Vid. *Gothofr. ad L. 12. ff. de Jur. sis. & L. 6. ff. de Usufruct.* Atque hinc ex quibus causis liberi fustibus castigabantur, ex iisdem servi flagellis cædebantur. *L. ult. ff. de injur. & L. 10. l. 28. §. 2. ff. de pœn.*

Ictus fustium gravior est pœna, quavis pœna pecuniaria.

Th. II.

Quacunque verò ratione inferatur hæc pœna, sive flagellis, sive fustibus, aut etiam virgis, inter criminales est referenda, teste *Carpzov. pr. crim. qv. 102. n. 54.* cum corpus affligat & ad publicam satisfactionem spectet. Pro capitali verò habenda erit minimè, quia per illam vita naturalis non adimitur.

Est pœna criminalis, sed non castigatio.

Th. III.

Et quidem legibus civilibus introductam esse hanc pœnam, atque in Imperio nostro hodiernum infligi maleferia-

leferiatis ac delinquentibus solere, in propatulo est. An
 verò juri quoque canonico conveniat, adeoque cleri-
 cis indici queat, ex eo dubium videtur, quod sacri ca-
 nones ab omni profusione sanguinis abhorreant, adeò, ut
 nemo clericorum sententiam sanguinis proferre, quin
 nec consilium aut patrocinium in tali causa præstare, nec
 literas dictare, vel scribere possit, quæ ad vindictam san-
 guinis pertinent. *cap. 9. ne cler. vel Monach. secul. negot.*
 Quoniam clerici electi sunt ad ministeria salutis, unita-
 tis & mansuetudinis. *can. 29. caus. 23. qd. 4. in fin.* Verun-
 tamen fustium ictus atque verberationem mansuetudi-
 ni juris canonici non penitus repugnare, ex variis conciliorum decretis constat. Concilium enim Matisco-
 nense 2. *can. 1.* rusticum, vel servum, qui diem domini-
 cam violarit, gravioribus fustium ictibus verberari
 jubet: Et Concilium Agathense *can. 38.* Clericum aut
 monachum sine commendatitiis vagum, si verborum
 increpatione non emendetur, etiam verberibus coer-
 ceri, statuit. Quin & subdiaconum calumniatorem of-
 ficio privatum & verberibus publicè castigatum, in exi-
 lium deportari, præcipit Gregorius in *cap. 4. X. d. rapt.*
 Cum hac tamen moderatione flagellationem fieri debe-
 re, ne flagella in vindictam sanguinis transeant, inculcat
 Pontifex, *d. cap. 4. d. rapt. h. e.* prout Gonzalez expo-
 nit *ad d. c. 2. d. calumn.* ne sanguinis effusio inde se-
 quatur. Ob quod ipsum certus plagarum & ictuum
 numerus in flagellatione est statutus, de quo infra.
 Hoc igitur moderamine servato Episcopus non prohi-
 betur, verberibus punire etiam in ordinibus constitu-
 tos, ut tamen illa per alium infligantur, *can. 25. dist. 86.*

Qua ratio
 jure canoni-
 co obtineat?

F 2

In-

Inferiores tamen Episcopo Prælati, manibus quoque propriis verberare posse delinquentes, colligitur ex *can. 8. dist. 45. & can. fin. dist. 35. Præpos. loc. supr. cit.*

Th. IV.

Atque in hac flagellationis pœna, uti in multis aliis, Pontifices Judæorum mores consecratos fuisse, probabile videtur; In Synagogis quippe veterum Judæorum flagellatio olim usitata non erat, cum & Archisynagogæ nulla potestas judiciaria, tam criminalis, quam civilis, sed saltem excommunicatio competeret. Subsequentibus postea temporibus flagellatio in ejus locum successit, prout latius demonstrat Campejus Vitringa in *Archisynagog.* cujus contenta exhibent Acta Erud. d.

Utius fustium in Judæorum Archisynagogæ recepta.

Clericus semet fustium iustibus sponte submittere nequit.

An. 1686. mens. Maj. p. 253. Caterum, utut Clericus, si promeritus fuerit, verberibus affici possit, eidem tamen iustibus fustium semet ad satisfactionem offensæ sponte submittere, sub pœna excommunicationis interdicitur. *c. p. 3. X. d. sent. excom.* cum privilegio in favorem totius clericorum ordinis concessio, unus renunciare nequeat. *d. l.*

Th. V.

Quantum ad mores hodiernos attinet, pœnam hanc fustigationis etiamnum obrinere, & crebrius infligi, quotidiana experientia demonstrat. Hancigitur pœnam, quæ communiter EVSTIGATIO vocatur, paulo uberius illustraturi, dicimus, quod illa reo infligatur vel publicè, vel privatim in carcere. Publice ita executioni datur, ut reus ad pœnam istam condemnatus prius numellis sistatur, deinde per carnificem superiore corporis parte denudetur, (ut apud Romanos flagellatio)

Fustigatio fit vel publicè.

gellationis reos nudo corpore affectos fuisse, notavi-
 mus supra *cap. 1. tb. 6.*) post à curia seu loco ubi iudicium
 celebratur, per forum atque plateas usque ad portas vel
 ulterius pro consuetudine locorum virgis cædatur. Li-
 cet autem certus fustigationis gradus non detur, & hinc
 plerumque poenam hanc simpliciter & sine additamen-
 to indicere soleant Scabini, hac formula. *Daß Inqui-
 sit mit Staupenschlägen des Landes ewig zuverweisen:*
 attamen iudicem pro ratione circumstantiarum & deli-
 cti qualitate, fustigationem vel severiorem vel mitiorem
 decernere posse, non dubitat Carpz. *prax. crim. qd. 129.*
n. 22. Quod & apud veteres factum, & plumbeos no-
 dos interdum flagellis additos fuisse, unde *plumbata-*
rum verbera dicta sunt, ex *L. 2. Cod. de exact. tribut.*
 constat, de quibus *supr.* jam plura diximus. *Quin & Hinc inferi*
 nonnullis in locis adhuc hodie id observatur, quando
 aculei ferrei inseruntur virgis, si nempe delictum adeo
 atrox vel iterato fuerit commissum, ut poenæ exaspera-
 tionem mereatur, aut tale ferè ob quod mortis poena
 dictari soleat. Cautè tamen hic procedendum
 judici, atque poena hæc ita temperanda est, ne
 delinquentis vitæ noceatur, ut monet Carpz. *qu. 129. n.*
 23. Id enim expressè jubet sacratissimus Imperator &
 conditor Constitutionis Criminalis, & citra mortem
 delinquentem fustigatione punire jubet, *art. 196. verb.*
Welche Verfohn an ihrem Leib oder Gliedern peinlich ge-
strafft werden soll, daß sie dennoch bey dem Leben bleiben
möge. Nam & jure civili sancitum, ne ea poena damna-
 ri quem oporteat, ut verberibus necetur. *Vlpian. in l. 8.*
§. ff. d. pen. Et sanè ipsi sacri Canonès poenam hanc mode-

*Eaque vel se-
 verior vel
 mitior de-
 cerni potest.*

*Hinc inferi
 solent virgis
 aculei ferrei.*

*In hac poena
 caute proce-
 dere debet
 iudex.*

*Modus in
fustigatione
servandus.*

randam putarunt, atque hinc certum ictuum nume-
rum præscripserunt, ut nim. una vice triginta novem
ictus tantum Reo inferantur, uti sancitum in Concil.
Matiscon. 1. can. 8. Idque Legi divinæ consonum esse
novimus ex Deuter. cap. 25. ubi Deus ita edicit: *mensura
peccati erit & plagarum modus, ita duntaxat, ut qua-
dragenarium numerum non excedant, ne fedè laceratus
ante oculos tuos obeat frater tuus.* Et hinc est, quod D.
Paulus II. ad Corinth. cap. 11. inquit: *A Judæis quinquies
quadragenas plagas unâ minus accepi.* Judæi enim veri-
ti, ne, si quadragenarium numerum completerent, obli-
vione forsan, vel impetu animi quandoque excede-
rent, in more habebant, non nisi triginta novem ictus
infligere, teste Josepho lib. 4. antiq. cap. 8. Et Chry-
sostomus rationem hujus moris sequentibus verbis red-
dit, Homil. 25. in Epist. 2. ad Corinth. *Quare una minus
prisca lege sancitum erat, ut si quis plus quàm quadra-
ginta verberum ictus accepisset, infamis apud ipsos esset;
itaque ne verberantis impetus hunc numerum in infligen-
da pœna excedens, ignominia notam reo faceret, præ-
scriptum est ab illis, ut ei, qui vapularet, unde quadra-
ginta tantum plage inurerentur.* Vid. Gonzalez. ad cap.
1. X. d. calumn. n. 13. Eadem quoque plagas numerandi
ratio apud Saxones antiquos recepta videtur, ne vide-
licet in castigando modus excedatur: Ita namque in
Speculo Saxonico de præcone, qui judicem pro suo ju-
dicio neglexerat, dispositum legimus: *ut maldratam,
pro multâ præbet, qua in triginta duobus viridis virge
quercina duorum cubitorum longitudine verberibus nosci-
tur comprehensa, uti verba textus latini habent, Id est,
juxta*

juxta germanici authentici literam in *Dände. lib. 2. art. 16.*
 Wenn der Fronbot dem Richter wettet/ umb daß er je-
 mand's an seinem Gericht verseumet hat/ so wettet er dem
 König sein Malder/ das sein *XXXII. Schläge* mit einer
 grünen Berlen/ die zweyer Dammelen lang sey/ five, ut
 Glossa germanica id explicat *lit. 9. ibid.* das ist zweyer
 Elbogen. Denn eine Dammelen ist soviel als eine hal-
 be Ellen/nemlich vom Elbogen bis an den Ballen des
 Dammens gerechnet/da die Hand und das Förder-Theil
 des Arms zusammen stoßen. Verum hanc ictus nume-
 rationem in fustigatione tantum, quæ baculo peragi-
 tur, non in verberatione, quæ virgis fit, adhibitam fu-
 isse, putat Carol. du Fresne in *Glossar. latin. verb. Flagel-*
latio. Ita tamen ut in virgarum cæsiōe quoque mensu-
 ra & discretio non fuerit neglecta: id quod verbis E-
 dicti Carisiaci, *de Anno 861.* probat, in quo *can. 1. virgæ*
minutæ ictibus opponuntur, & jubetur, aut ictibus,
prout viderit competere, aut minutis virgis cum ratione
& discretione castigare. Et id hodiernum rectissimè ob-
 servatur. Nec enim Carnifex potestatem habet, pro
 lubitu reum verberare, Lindenbrog. *ad tit. Cod. si quis*
Imper. maledix. fol. 55. Sed hac in re iudicis mandatum
 sequi debet, qui pro ratione circumstantiarum, natura
 delicti atque personæ delinquentis conditione, quis mo-
 dus in verberando servandus sit, determinare solet. At-
 que modus iste nonnunquam in ipsa sententia exprimi-
 tur, ita nimirum, ut si rigidiores plagæ ob enormi-
 tatem criminis inferendæ sint, pronuncietur: *Mit ziem-*
lichen Staupenschlägen des Landes ewig zuverweisen/
Tabor. d. Stellion. pag. 34. Uti è contrario, si verbera-
 miti-

mitiganda sint, illud quoque adjiciatur: quod in primis circa foeminas quæ infantes lactant attenditur, & moderatio in verberando injungitur, ne alimentatiōi infantis quid subtrahatur; hinc verba sententiæ ita concipiuntur: Jedoch ist im Streichen eine solche Masse zu halten / damit dem säugende Kinde an seiner Nahrung kein Abbruch geschehe. Carpzov. *Pr. Crim. qv. 21. n. 24.*

Th. VI.

*Fustigatio
etiam fit
privatim.*

Privatim deinde nonnunquam in carcere pœna hæc fustigationis infligitur, si justa & rationabilis causa, mitigationem suadeat. Peragi autem hæc solet virgis, & delinquentes non per carnificem, sed per licitorem sive carceris præpositum, Germ. *Stoß-Meister* / virgis coercentur, quod aliàs vulgò vocari solet einen *Stoß-Schilling* geben. Quam castigationem interdum relegatio vel perpetua, vel temporalis, interdum etiam nulla plane sequitur. Pœna autem hæc locum habet in impuberibus ob crimen atrocius commissum, de quibus tamen spes emendationis concipitur. Nec non in adultis, si ad fustigationem publicam perveniri nequeat, relegationis verò pœna non sufficiat. Vid. *Carpz. prax. crim. qv. 129. n. 26. § 27.* Dœbler von *Stoß-Schilling pag. 729. ibique cit.* Excellentiss. Dn. D. Adrian. Beier. *de Expenf. execut. crim. c. 1. §. 14.*

*In quibus
privata fu-
stigatio lo-
cum habeat.*

Th. VII.

*Fustigationis
pœna infam-
mat.*

Fustigationis hanc pœnam valdè gravem esse, jam supra asseruimus, cum non solum exquisitos corpori dolores, sed & irreparabile existimationis damnum inferat, uti communiter fermè DD. statuunt. Sic enim cum plura de hac pœna dixisset Besold. *thesaur. pract. hæc*

hæc tandem subjicit : *Gravis est hæc pœna, quod exinde dignoscitur, quia si quis ad fustigationem condemnatus fuerit, procurator pro eo non admittatur, quemadmodum pro condemnato in pœnam relegationis, pro quo tamen, secundum magis communem opinionem, procurator admittitur.* Et Farinac. *quest. crim. qu. 19. n. 29.* pœnam hanc propter gravem, quam infert, infamiam, non nisi pro turpibus & infamatoriiis delictis irrogari solere asserit. *arg. L. 22. ff. de his qui not. infam. cum quo plane consentit Bajardus in annotat. ad Clar. §. fin. qu. 70. n. 3.* Vid. Ludov. *in decis. Lucens. i. n. 24. part. 1. Maranta in spec. aur. fol. 28. n. 5.* Imò pœnam hanc cum vitæ periculo conjunctam esse, ait Oldenk. *contra Carpz. pag. 235.* Et Menoch. *de arbitr. Jud. quest. lib. 1. qu. 80. n. 41.* pœnam hanc ex eo, quod infamat, morti æquiparat. Utur autem ille loquatur saltem de pœna mitra, idem tamen esse in pœna fustigationis, monet Farinac. *cit. loc.* Vid. Lindenbrog. *ad tit. Cod. si quis Imper. maledix. fol. 55.*

Th. VIII.

Verùm enim verò hanc sententiam cum limitatione accipi debere, certum est. Nimirum fustigationem non semper infamiam irrogare, sed tum demum, si imponatur ob grave delictum & in executionem sententiæ condemnantis ad hanc pœnam. Clar. *§. fin. qu. 70. n. 2.* propter *L. 14. Cod. ex quib. caus. infam. irrog.* ubi Gordianus Imp. Joviano ita respondet: *Nullam existimationis infamiam avunculus tuus pertimescat ICTIBVS subjectus, ob crimen questione habita, si sententia non precessit, ignominie maculam irrogans. Quæ*

*Si irrogetur
ob delictum
famosum.*

G

sen

sententia juri digestorum quam maximè congruit, uti Marcellus habet in *l. 22. d. his qui not. infam.* quando gravissime scribit : *ICTVS FVSTIVM infamiam non importat, sed causa, propter quam id pati meruit, sicut fuit, que infamiam damnato irrogat.* Scilicet duplex jure Romano finis fuit fustigationis : primo ob delictum commissum in poenam infligebatur : deinde quando torturæ instar ad indagandam veritatem adhibebatur, ut ex *Act. Apost. c. 22.* constat. Atque hoc posteriori casu quia fustigatio nullum delictum à fustigato commissum præsupponit, neque sententia desuper lata fuit, solus fustium ictus, minimè infamat, sed si is in quæstione negare perseveret, absolvendus erit accusatus & inquisitus. *L. ult. ff. de calumniat.* Idem dicendum, si quis ob levius aliquod delictum, v. gr. ob arma contra prohibitionem gestata, aut etiam sine processu & sententia præviâ gravissimæ huic poenæ fuerit subjectus. Coras. *lib. 1. miscell. cap. 6.* Cujus exemplum exhibet Richt. *Vol. 5. cons. 22.* in pistore Halberstadiensis militares panes haud justî ponderis & bonitatis coquente, qui propterea per milites violenter abreptus & coram militari judicio summariter respondere coactus absque ulla sententia ab incompetente planè giudice, posthabita omni provocatione ad fustium ictus condemnatus fuerat, quem tamen ob id famæ jacturam non incurrisse, nec à collegio pistorum excludendum esse, à pluribus dicafteriis fuit responsum. Cæterùm dignioribus, militibus inprimis ac nobilibus, pro fustigatione manus amputatio dictari solet. *Carpz. Pr. crim. qv. 129. n. 38.* Vide plura apud Brunnum *ad d. l. 14. Cod. ex quib. caus. infam. irrog. C. L. 16. eod.*

Quia

Nimirum quia prædicto modo poena hæc fustigato ple- Nobiles poe-
na fustigati-
onis officii
non debent.
rumque infamiam infert, hinc non nisi vilibus personis,
minimè verò Nobilibus imponenda est, ut sentit Befold.
thesaur. pract. Ludov. dec. 1. n. 23. Limæus in Jur. pub.
lib. 6. c. 4. n. 66.

Th. IX.

Ex his jam sequitur, quod is, qui ob turpe com- Fustigatus
non potest
esse testis.
missum crimen fustigatione punitus fuit, haud possit
ad testimonium admitti, cum notum sit, jure civ. infamia
Juris laborantem, inhabilem esse ad testificandum. *cap.*
54. de testibus. L. 3. §. 5. L. 18. ff. d. tit. Vid. Campeg. de te-
stibus. reg. 29. Et Croc. tr. de testib. cur infamis ad testi-
monium non admittatur, hanc reddit rationem, quia
facilius quis repellitur à testificando, quam accusando.
cap. de catero. X. de testib. jam verò infamis, infamia ju-
ris repellitur ab accusando L. 8. ff. de accusat. ergo multò
magis repellitur à testificando. Neque in causis matrimo-
nialibus infames testes esse posse, refert Menoch. de ar-
bitr. Jud. qu. 27. quia matrimonium refertur inter cau-
sas graves, atque in matrimonialibus exiguntur testes
omni exceptione majores. Ruin. Consil. 30. n. 7. Qua
tuor tamen in casibus ad testimonium infames admit-
ti tradit allegat. Menoch. Primò in crimine læsæ Ma-
jestatis. Secundo, cum infamia alterius est detegenda.
Tertio, si à Superiore fuerit dispensatum. Quartò,
in subsidium cum tormentis. L. 29. ff. de poen. vid. etiam
Farin. qu. 56. n. 27. qui plura de hac re.

Th. X.

Explorata jam naturâ hujus poenæ, paucis etiam

G 2

vide-

Quibus & ob quas causis iure Romano pœna fustigationis imposita erat.

videbimus personas atque delicta, ex quibus criminosis iure Romano fustibus casos esse constat. Nimirum pœna fustigationis locum habebat in liberto, qui Patronum suum contemserat, aut ipsi convitia dixerat. *L. 1. §. 10. ff. de offic. Præfect. urb.* Nec non eis, qui negligentius ignem habuerunt. *L. 3. §. 1. de offic. Præfect. vigil.* Hac pœna porro afficiebantur calumniatores. *L. 16. Cod. ex quib. caus. infam. L. 13. infim. ff. de iurejur.* Item servi, qui atrocem injuriam fecerant absente Domino. *L. 9. §. 3. de injur. L. 17. §. 2. eod.* Et in *L. 117. Cod. Theod. de Decur.* certa exprimuntur delicta, ob quæ delinquentes iustibus plumbatarum poterant subjici: si scilicet quis decoctor pecuniæ publicæ, vel fraudulentus in adscriptionibus illicitis, vel immoderatus in exactionibus fuerat inventus. Gothofr. *ad d. l. quem vid. latius.* Plumbatarum quoque verberibus coerciti sunt ei, qui hereticos in fundo suo morari passi fuerant. *L. 40. Cod. Theodof. de Heretic.* *Ib. Si hereticorum imprimis Manichæorum catus in fundo habeantur domino ignorante, Actor vel procurator possessionis coercitus plumbo, perpetuo metallorum operi deputetur.* Nec minus illum, qui relicto Principatus officio, quod gerebat, Senatoriæ dignitatis nomen ambiit, propriæ redditus militiæ plumbatis coercere jubet *L. 14. Cod. Theodof. de Cohortal.* Iure Justiniano adultera etiam virgis caesa in monasterium detrudebatur. *Nov. 134. c. 10.* Et tandem pœna hac fustium affecti sunt milites, qui agmen excedebant, vel ex acie fugerant, cujus rei testis est Modestinus Iureconf. fustium castigationem inter pœnas militares referens, *in l. 3. §. 16. ff. de re milit.* Quod supplicium quomodo per-

fentit L. 21. Cod. Theod. de Hæret. Et Seneca in lib. de clementia. refert, equitem quendam Romanum, quia filium suum flagellis ceciderat, ferè à turba in foro grahiis confossum fuisse, indignum facinus existimante populo, serviliter à patre ingenuum filium tractari.

Th. XII.

In quibus delictis, hodie poena fustigationis decernatur.

In quibus autem delictis hodiè poena fustigationis locum habeat & dictari solet, certa quadam regula definiri nequit. Refertur enim hæc poena inter arbitrarias, quæ pro ratione circumstantiarum in quolibet ferè elicti genere, pro arbitrio iudicis inferri potest. Ziegl. d. Jur. Maj. lib. 1. cap. 49. §. 39. Sequentia tamen crimina ex Carpz. aliisque DD. collecta, hic breviter recensere operæ fortassis erit pretium. Poenam nimirum fustigationis meretur (1) ille, qui veneno damnum inferre vult corpõri, cujus tamen effectus non sequitur. Carpz. prax. crim. p. 1. qv. 21. n. 44. (2) Is, qui alterum percussit, vulnere quidem à medicis pro lethali non habito, si tamen nihilominus vulneratus moriatur. Carpz. qv. 26. n. 3. s. 15. & seqq. Illustr. Dn. Stryck. de Jure Sens. diff. 1. c. 3. n. 19. & 20. (3) Si omissa fuerit inspectio cadaveris occisi, aut adhibita ea, sed minus rectè atque legitimè, licet chirurgi deponant vulnus lethale fuisse. Carpz. qv. 45. n. 73. & seqq. (4) Fustigationis poenam incurrant & ei, qui latà culpà per ebrietatem incendio causam dederunt. Idem qu. 39. n. 37. 38. seqq. (5) Qui in moderamine inculpatae tutelæ excessum committens aggressores occidit. Carpz. qu. 30. n. 27. seqq. Nec non qu. 31. n. 33. (6) Quod & locum habet in homicidio culposo, quando lata culpa quam proximè accedit ad dolum, vid. Petr. Theodor. Judic. crim.

crim. c. VII. apbor. 7. Lit. c. Carpz. qu. 17. per tot. fermè.
 (7) Idem obtinet in illis, qui monetam justum pondus
 excedentem radunt & muilant. *Carpz. qu. 39. n. 42. segg.*
 (8) Jure Sax. fustigatur soluta, quæ cum marito adul-
 terium commisit. *Constit. Elect. 19. §. darüber aber /*
part. 4. & §. es soll aber. (9) Itemque vir solutus cum
 uxore nupta jam ante stupratâ, ac meretrico more vi-
 vente adulterium committens. *Carpz. qu. 57. n. 24. segg.*
Berlich. part. 4. conclus. 27. n. 88. (10) Eadem pœna affi-
 citur rufficus vel alius quispiam vilis conditionis homo,
 si puellam nobilem stupraverit. *Carpz. qu. 69. n. 44. segg.*
 (11) Hæc pœna constituta quoque est Lenonibus atque
 Lenis. *Ordin. crim. Carol. V. art. 123.* (12) Similiter pœ-
 na hæc tenet maritum, qui uxorem, & parentes qui li-
 beros propter turpem quæstum prostitui permittunt.
Constit. Elect. Sax. 29. p. 4. (13) Ut & illos, qui stuprum
 violentum propter ebrietatem vel aliud impedimen-
 tum perficere non potuerunt. *Carpz. qu. 75. n. 62. segg.*
 (14) Nec non Sodomitas, qui nefandum hoc delictum
 ob impedimentum non perfecerunt. *Idem qu. 76. n. 61.*
 (15) Pœnam porrò fustigationis meretur quilibet Chri-
 stianus, Judæam carnaliter cognoscens & vice versa. *Idem*
d. qu. n. 66. (16) Fures quoque qui ablatum resti-
 tuunt, neque utilitatem exinde perceperunt. *Carpzov.*
qu. 80. n. 18. segg. Etiam si dominus plurimam partem
 rei furto ablata iterum acceperit. *Idem, qu. cit. n. 23. §*
24. It. Si plures socii furtum commiserint, atque u-
nus ex illis tantummodo deprehensus. ibid. n. 28. § 32
segg. vel si furem pœnituerit atque ablatum restituat.
d. qu. n. 18. vel si fur cum domino super damno dato
 tran-

tranſegerit eique ſatisfactionem præſtiterit. *d. qu. n. 80. 88.*
 In furto denique frumentario, ſi certa ſumma frumen-
 ti ablati definiri nequeat; ſecus ſi certò de quantitate
 frumenti ablati conſtet. *d. qu. n. 41. § 42.* Ex eadem
 ratione Carpz. furum trituratorum pœnam non ſuſpen-
 dii ſed fuſtigationis eſſe, memorat. *d. qu. n. 43. 46. 47. (17)*
 Sacrilegum quoque pro ratione circumſtantiarum, ſi
 nempè pro reo vel famis neceſſitas, impubertas, con-
 ſilii inopia, aliave exceptio prægnans militet, ab ordi-
 nario ſupplicio rotæ liberari, ipſique fuſtigationem
 cum perpetua relegatione injungi debere, ſuadet cit.
 Carpz. *qu. 89. n. 61. ſeqq.* (18) Hæc pœna fuſtigationis ad-
 hibetur quoque in crimine ſuſpoſiti falſi partus, aut
 ſi quis infantem lucri cauſa bis baptizari fecerit. Carpz.
qu. 93. n. 27. ſeqq. (19) Huc pertinent falſi pro-
 curatores & prævaricatores, qui dolo malo prodita cli-
 entum ſuorum cauſa, ſive civilis hæc fuerit, ſive ca-
 pitalis, diverſam partem adjuvant, proprias probatio-
 nes diſſimulant, cauſam adverſariis donant, falſas excep-
 tiones probationes & ſimilia admittunt, eosq; in lite vin-
 cere, quibus ſuperiores eſſe poterant, patiuntur. *L. 1. §. 1. ff.*
ad Sc̄tum Turpill. L. 1. ff. de Prævaric. Carpzov. qu. 93. n. 48.
 (20) Nec ab hac pœna immunes ſunt iudices, quando
 dolosè & ex propoſito falſo judicant & injuſtam ſenten-
 tiam ferunt. Carpzov. *d. qu. n. 52. 53. § 56.* (21) Pœnam
 pluries memoratam expectare habent quoque falſarii
 mendicantes, qui in literis mentiuntur caſum fortui-
 tum incendiï, morbi & ſimile quid, ut eo facilius ho-
 mines decipere poſſint. Coler. *p. 1. dec. 179. n. 3.* Carpzov.
d. qu. 93. n. 72. ſeqq. (22) His accedunt etiam paſquillantes
 &

& famosum libellum conscribentes, utut verum sit, quicquid in scriptis his continetur. *Consul. Elect. Sax. 44. §. fin. part. 4. (23)* Si quoque, qui contra Magnates atque Principes, vel eorum consiliarios, atroces injurias protulerunt, poena fustigationis afficiuntur. *Carpz. qu. 94. n. 44. seqq. (24)* Nec non ille, qui furiosam seclutamque carnaliter cognoscit. *Berlich. part. 4. concl. 37. n. 2. §. 3. Carpzov. p. 4. consul. 26. def. 1. §. 2.* Cui similis est ille, qui dormientem vel inebriatam mulierem stupravit. *Clar. lib. 5. sent. §. ult. qu. 60. n. 13. vers. quero etiam. (25)* Soluta mulier maritum de adulterio cum ipsa commissio accusans, fustigatione punitur. *Carpzov. qu. 96. n. 61. seqq. §. qu. 98. n. 42. (26)* Illi, qui punitorum vel suspensorum cadavera spoliant. *Consul. Elect. 34. p. 4.* Qui autem non vestes, sed pecuniam saltem aliasve res in vestibus occultatas furripiunt, ad eos hæc poena ceu rigorosa non extendenda est. *Carpz. qu. 83. n. 62. §. 63. (27)* Quo pertinent & illi, qui dolo malo fines, terminos atque limites eruunt vel amovent. *Ord. Crim. art. 144.* præsertim si qualitas hujus delicti haud sit exigua. *Carpz. qu. 83. n. 67. 71. seqq. (28)* it. Liberi parentibus impias manus inferentes, si injuria sit gravis & atrox, si vero verbalis fuerit, carcere saltem vel relegatione puniuntur. *Carpz. qu. 100. n. 36. seqq. §. n. 44. (29)* Demum poena hæc locum habet in perjurio, quod adipiscendæ pecuniæ & lucri faciendi causa commissum: nec non, quando quis Urphedam rupit. Vid. *Perillustr. Dn. Baro de Lyncker. dec. 170. §. in analect. lib. XLVIII. tit. 19. pag. 513.* Quo ultimo casu fustigatio nonnunquam cum abscissione digitorum cumulari solet, *Carpz. qu. 132. n. 22. 25.*

Fustigatio cum abscissione digitorum cumulari potest.

H

67.

67. § 72. Plura de hac fustigationis poena videre licet in Dœbler. *Theatr. poenar.*

Th. XIII.

Pœna fustigationis apud milites quoque usitata, & dicitur, durch die Episc. Ruthen lauffen.

Milites quod concernit, nequaquam isti à fustigatione excludi, supra diximus, licet hæc non per carnicem, sed vel per unum ex inferioribus officialibus militaribus, vel per commilitones & reliquos gregarios milites inferatur. Quemadmodum enim milites proprio gaudent jure militari, ita & poenæ criminales æque ac civiles singulares in delinquentes sunt constitutæ. De civilibus nostrum jam non est disquirere: Criminales verò sunt vel capitales, vel non capitales. Illæ, quibus vita naturalis adimitur. V. g. glandis plumbeæ trajectio, vulgò *Arquebussten*. Hæ, quæ vitæ periculum non inferunt, ut virgarum castio, daß Episc. Ruthen lauffen / alligatio ad palum, equitatio super alino ligneo, &c. Ita tamen ut crimina militaria à communibus delictis discernantur. In illis namque idus fustium à sub-officiali, vel virgarum castio per commilitones, pro qualitate criminis vel plures, vel pauciores exercetur. In delictis verò non militaribus, milites condemnantur in fustigationis poenam communem, den Staupenschlag. Nonnunquam etiam, quando delictum fustigationem meretur, pronunciari solet: *Es sey die hohe Lands-Fürstl. Obrigkeit / den Staupenschlag / in eine andere derselben fast gleiche Straff / der Episc. Ruthen / zuverwandlen befugt / uti refert Perillustr. Dn. Bâro de Lyncker. dec. 196.* Quæ quidem militaris poena in eo à communi fustigationis supplicio differre creditur, quod illa infamiam nullam inferat, cum non à car-

à carnifice, sed commilitonum manibus inferatur.

Th. XIV.

Huic fustigationis pœnæ perpetua relegatio ceu ^{Fustigatio-} necessarium consequens est adjuncta. *Constit. Crim. Canon regula-*
rol. V. art. 158. Constit. Elect. Saxo. 13. 16. 18. & 19. part. 4. ^{riter sequi-}
 etiam si in quibusdam constitutionibus fustigationis tan- ^{tur perpetua}
 tumodo mentio facta fuerit. *Carpz. qu. 129. n. 17. 18. &* ^{relegatio.}

segg. In Ducatu tamen Würtembergico virgis caelos non ^{Interdum}
 semper in perpetuum exilium mitti, sed interdum ad ^{temporalis}
 certum tempus solummodò relegari, memorat Lau- ^{saltem.}
 terb. *Diff. d. Assassin.* Imò, interdum simpliciter reos ^{Interdum}
 ad fustigationem condemnari, refert, ita, ut non tan- ^{planè nulls.}

tum domicilium retineant, sed etiam liberè in toto Du-
 catu degere & negotiari possint. *Fol. 4. Consil. Tubing.*
non edit. p. 397. fac. 2. ferè in fin. Ibi: Von dem Nach-
 Richter eine viertelstund an das Hals-Eisen gestellet /
 und mit Ruthen ausgestrichen werden soll: Die Lands-
 Verweisung / haben wir nicht ohne besondere *motiven*
 zu unterlassen gedacht. Et *Vol. 3. Consil. pag. 460. fac. 2. 1b.*
 Dabey wir euch jedoch erinnern wollen / diß Urthel (qua
 reus ad fustigationem condemnebatur) in dem Verstand
 zunehmen / daß beflagter des Herzogthumbs Würten-
 berg nicht verwiesen sey / sondern so wohl in seines Fle-
 cken zehenden / als sonsten allenthalben / im Land seine
 Nahrung / sein Weib und Kinder ehrlich zu erhalten und
 auszubringen / suchen und werben möge. Nonnunquam ^{Fustigatione}
 etiam fustigationi confinationem jungi asserit, secun- ^{adjungitur}
 dum expressam Serenissimi Ducis sanctionem, in der ^{interdum}
 Lands-Ordnung. *pag. 194. S. wo aber jemand / & in fin.* ^{confinatio.}

Alsobald an offnen Pranger gestellt / mit Ruthen ausge-
 hauen!

hauen/ in den Flecken und dessen Zwing und Balm ver-
bannt werden.

Th. XV.

*An per fusti-
gationem
solvatur
matrimo-
nium.*

Quæritur autem, si fustigationem perpetua rele-
gatio sequatur, an ob illam matrimonium dissolvi pos-
sit? Negativè id decidit Perillustr. Dn. Baro de Lyn-
cker. *dec. 405.* cum duæ saltem divortii causæ jure no-
vi foederis pro legitimis reputentur, adulterium se. &
malitiosa desertio. Atque hinc fustigatam uxorem è
mariti demortui bonis portionem statutariam petere
posse, rectissime inferitur.

Th. XVI.

*Quis Magi-
stratus pote-
statem habeat fusti-
gandi seu
verberandi.*

Videndum nunc cuinam magistratui jus verberan-
di seu fustigandi competat? Apud Romanos sanè Præ-
fectus urbi habebat jus ac potestatem reos fustibus caden-
di. *L. 1. §. 10. ff. de offic. Præfect. urb.* Quod etiam jus sibi
vindicare poterat Præfectus vigilum. *L. 3. §. 1. ff. de offic.
Præf.* Nec non Præses provinciæ, cum enim jus gladii
haberet in sua provinciæ, nullum dubium est, quin &
hoc jus verberandi habuerit. *L. 6. §. 8. ff. de offic. Præsid.*
Moribus nostris jurisdictionem passim distingui constat
in duas species, quarum una est criminalis sive supe-
rior, sub qua comprehenduntur omnes gradus meri &
mixti imperii, & Saxo: idiomate vocatur, wann die
Klag auff Haut und Haar geht/ quo referuntur omnia
maleficia, quæ vitæ ademptionem & corporis coercitio-
nem merentur: Altera dicitur Jurisdictio bassa & in-
ferior, die Nieder- oder Unter-Gerichte/ atque hæc ut plu-
rimum circa successiones hereditarias, aliasque pecu-
narias & civiles causas, quæ ex contractu vel delicto
sua

*Jurisdictio ha-
dit vel supe-
rior est &
criminalis
vel & infe-
rior.*

sua natura pœnam corporis non inferente oriuntur, occupata est. Ex quibus jam facillè constat, pœnam fustigationis pertinere ad illum, qui merum imperium seu supremam jurisdictionem habet. Gylman. *tom. 2. part. 3. tit. 10.* & Carpz. *prax. crim. p. 3. qu. 109. n. 27.* Besold. *thesaur. pract. Lit. R. n. 84.*

Th. XVII.

Gravior circa mitigationem hujus pœnæ controversia inter Jctos agitur, & disquiritur, an quilibet Magistratus fustigationem sententiæ dictatam, in aliam mitiorem transmutare valeat? De superiori quidem magistratu, veluti Principe, ambigendum non est, illum pœnam, uti plane remittere, ita etiam in aliam commutare posse. De inferioribus porrò judicibus idem asserit, pluries jam cit. Perillustr. Dn. Baro de Lyncker. *dec. 225.* Modo id fiat ex sententiâ Prudentum, & nisi diversum lege provinciali introductum sit, cum quo facit Carpz. *pr. crim. qu. 150. n. 75. seqq.* Contrarium tamen statuit Finckelth. *Obs. 49.* & pœnas criminales, quæ corpus quidem affligunt, mortem verò non afferunt, atque sic fustigationis supplicium, Magistratus inferiores remittere seu in mitiorem commutare posse, ex eo negat, quod vassallis & magistratibus oppidanis concessa quidem sit à Superiore meri imperii administratio, non verò pœnarum remissio, nec Magistratum ipsa lege clementiorem esse deceat, *Nov. 82. c. 10.* præsertim cum hac ratione inferiores judices sub prætextu æquitatis & commiserationis legis abrogandæ potestatem sibi sumere, aut à summi Principis legibus discedere facile possent, quod utique ipsis permittendum haud est.

Quis pœnam fustigationis remittere possit.

l. fin. C. d. LL. Cui tententia ad stipulatur Meno. h. d. A. I. Q. cas 96. n. 10. Heig. p. 2. qv. 22. Camman. d. regal. disp. 4. n. 70. Knich. d. jur. territ. cap. 3. n. 477. Diremit postmodum p teatissimus Saxonie Elector hoc dubium, quod circa poena hujus mutationem suboriri posset, lege publica, omnibusque Magistratibus inferioribus merum Imperium habentibus, conversionem istius poena in multam pecuniariam concessit, sub hac tamen restrictione, ut id non fiat, nisi praegnantibus causa subint, & consultatio Jctorum praecedat, tum quoque ut multa in nullum plane alium, quam pium usum collocetur, *Resol. gravam. d. An. 1661. tit. Von Justitien-Sachen. §. 59.* Vid. Ziegler. d. Jur. Maj. lib. 1. cap. 8. §. 12.

Th. XIIX.

*An suffigati-
onis poena
retinenda sit
in Regub.*

Coronidis loco disquirendum venit, an poena haec, de qua jam plura diximus, retinenda sit in Re- publ. an potius abroganda? Multi siquidem reperiuntur tam inter Politicos, quam Jctos, qui eandem penitus improbant, ideò, quod per illam non obtineatur emendatio, sed potius ulteriori corruptioni ansa praebetur, atque sic haec poena fures non coerceat, sed magis ad furta invitet, es sey die erste Weihe zum Galgen: Excludi enim ejusmodi miseros homines ob infamiam ab omni honesto commercio & nullibi tolerari, atque sic ad latrocinia magis magisque allici, praeterea nec civibus, nec exteris hac ratione satis esse prospectum. Joh. Dauth. junior in miscellan. quest. Jur. pub. qu. 5. Dn. Thomas. in Jurispr. div. lib. 3. cap. 7. n. 120. Quae qui-

quidem sententia tunc admittenda videtur, si fustigationi perpetua relegatio addatur, hac enim ratione plena libertas denuò quemvis lædendi, fustigato quasi conceditur, atque sic coercitio, tanquam primarius pœnarum finis, cessat: Secus si fustigatus ad perpetuas operas condemnatur & ibi pro delicti modo afficiatur. Ob eandem hanc rationem Serenissimus Dux Württembergicus, Johannes Fridericus, glorios. mem. publico edicto anno 1627. fustigationis hanc pœnam abrogavit & delinquentes illam promeritos in opus publicum damnari iussit, cujus edicti hæc verba recenset Befeld. *in Thef. Pract. Lit. R. n. 84.* Wir haben aber hierinnen mehrmahln die Gedancken gefast/ ob nicht in denen Fälschen und Verbrechenen/ so nicht gänglich euserste Todes-Straff auf sich haben/ sondern da die *Maleficanten* bishero in die Hand des Nachrichters zur *Fustigation* und Ruthen austreichen/ Ohren abschneiden oder dergleichen/ mit Urthel und Recht erkent/ an stat solcher Leibes Straffen/ andere Pœn zu befinden/ dadurch der *Justiz* dennoch ein Gnügen geschehen/ und die Verbrecher nichts destoweniger ihrem Verschulden gemäs büßen thäten: In Bedenckung/ wann der Nachrichter einmahl an einen Sünder und *delinquenten* Hand gelegt/ demselben kein Mittel mehr übrig/ sich und die Seinigen bey den Handwerckern redlich zunehren/ sintemahl selbiger aller Orten gescheuet/ aufgetrieben/ und dadurch fast gemüßiget wird/ daß er dem Diebswesen wiederum nachhengen/ und endlich gar dem Strick zu theil werden mus. Verum enim verò, cum non nisi in gravioribus delictis fustigatio hæc sit introducta, & iis infligi so-

soleat, qui perditæ planè sunt vita : præterea non tam
pœna, quam delictum commissum istos detestabiles &
infames reddat, atque vix aliud remedium ad coercen-
dos protervos homines sufficere censeatur, non imme-
rito pœna hæc multis in provinciis in maleficos exerce-
tur, & retinenda videtur, inprimis cum lege quoque
diuina fuerit recepta, *Deut. c. 25. vers. 2. 3. II. ad Corinth. b.*
II. vers. 24. Hæc ita pro temporis & instituti ratione
sufficiant. Id unicum à benigno Lectore rogamus, ut
quæ hic non nisi festinata & interrupta opera con-
gessimus, omnia in meliorem interpretari
velit partem.

SOLI DEO GLORIA.

ULB Halle

3

006 366 333

vol 18

inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

297

I. N. J.
DISSERTATIO JURIDICA
DE

1703, 22^a
521 24

ICTV FUSTIVM

QVAM

Divina adspirante clementia
RECTORE ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DN. VVILHELMO HENRICO

DVCATVS ISENACENSIS HÆREDE &c. &c.
AVTORITATE ILLVSTRIS IN INCLYTA
SALANA ICTORVM SENATVS
SVB PRÆSIDIO
VIRI ILLVSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMI

DN. CHRISTIANI WILDVOGELII

ICTI CONSVMMATISSIMI
CONSILIARII SAXO-ISENACENSIS INTIMI
CVRIÆ PROVINC. ET SCAB. NEC NON FACVLT. JURID.
ASSESSORIS GRAVISSIMI
JVRIS PVBL. ET FEUDALIS ITEMQVE COD. ET NOV.
PROFESSORIS ORDINARI

*Dn. Patroni, Promotoris ac Præceptoris sui
obsequiosè & humiliter colendi*

Ad diem 16. Junii Anno C. MDCCCIII.
IN AVDITORIO ICTORVM

Publica Eruditorum Disquisitioni submittit Aut. Resp.
JACOBVS BERNHARDVS KESSLER.

Oettinga-Suevus.

J E N Æ, Litteris MULLERIANIS